Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראָשען

הײנט 10 זײטען

נײַער פאָלקסבלאַט

№ 2 | Łódź, Środa, 2 Stycznia 1935 r. | דרײַצענטער יאָהרגאַנג | לאָדז, מיטוואָך, כ״ז טבת תרצ״ה | № 2

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאַווער 21, טעל. 224-71

אונטערן אײַנדרוק פון דער פערפּלייצונג אין ארץ-ישראל

איז געעפענט געוואָרן די סעסיע פון אַדמיניסטראַטיווען-ראַט בײַ דער יוד. אַגענץ

נ י ו - י אָ ר ק, 1 (יט״א טעלעגראַפיש)

אונטער דעם שווערען אײַנדרוק פון דער פערפלייצונגס-קאַטאַסטראָפע אין ארץ-ישראל, איז געעפענט געוואָרען די סעסיע פון אַדמיניסטראַטיווען קאָמיטעט בײַ דער אַגענץ.

געעפענט די סעסיע האָט דר. אַדלער. דעם ערעפנונגס רעפעראַט האָט געהאַלטען דער פּרעזעס פון ועד הקהלות לאַסקי. אין דער סעסיע בעטייליגען זיך 35 מיטגלידער פון אַדמיניסטראַטיווען קאָמיטעט. די מיטגלידער פון עקזעקוטיווע בערל לאָקער און דר. עקסטער האָבען אָפּגעגעבען בע-ריכטען פון דער פּאָליטישער און פינאַנציעלער לאַגע.

נ י ו - י אָ ר ק, 1 (יט״א טעלעגראַפיש)

אויף דער צווייטער זיצונג פון דער סעסיע פון אַדמיניסטראַטיווען קאָמיטעט האָט לאַסקי גע האַלטען א גרויסע רעדע. ס׳איז אויך אַדורכגע לייענט געוואָרען א בעגריסונגס טעלעגראַמע פון פּרעזידענט נחום סאָקאָלאָוו, אין וועלכער ער פאָ דערט אויף צו שטיצען דעם אויפבוי פון ארץ-ישראל.

א גרויסע רעדע האָט אויך געהאַלטען דער נישט ציוניסט ד״ר עקסטער. אין זײַן בעריכט האָט ער ערקלערט, אַז ער זעהט פאַר א יעהרליכע עליה פון 60 טויזענד יודען.

דײַטשלאַנד וויל אָפּרײַסען קלײַפּעדאַ פון ליטע

גרויסע בעאונרוהיגונג אין קאָוונאָ

ק אָ וו נ אָ, 1. (ספּ. טעל.)

אין די ליטווישע פּאָליטישע קרײַזען הערשט אַן ערנסטע בעאונרוהיגונג וועגען דער שטעלונג פון דײַטשלאַנד צו קלײַפּעדאַ. אין ליטע האַלט מען, אַז דײַטשלאַנד פיהרט ווײַטער די אַקציע אָפּצורײַסען קלײַפּעדאַ פון ליטע. אויב היטלער-דײַטשלאַנד זאָל זיגען בעת דעם פּלעביסציט אין סאַאַר-געביט, וועט זי דאַן פּרובען מיט כוח אָפּצורײַסען קלײַפּעדאַ פון ליטע, אַזוי אַרום וויל היטלער שטאַרקען זײַן פּרעס-טיזש אין דער נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישער פּאַרטײ.

די בעאונרוהיגונג אין ליטע איז נאָך שטאַרקער צוליב דעם, וואָס דײַטשלאַנד קאָנצענטרירט אין די לעצטע חדשים בעדײַטענדע בעוואָפענטע כוחות אין מזרח-פּרײַסען.

דעקאָמפּלעטירטער ירושלימער שטאָטראַט

פיהרט ווײַטער אויס די פונקציעס

י ר ו ש ל י ם, 1 (יט״א טעלעגראַפיש)

די רעגירונג האָט דעם אַלטען שטאָט-ראַט מיט נאַשאַשיבין בראש געגעבען די פולמאַכט ווײַטער אויסצופיהרען די פונקציעס ביז ס׳וועלען נישט בעטראַכט ווערען די וואַהל-רעקורסען.

דער בעשלוס פון דער רעגירונג איז גע-וועזען אַן איבעראַשונג מחמת דער אַלטער ירושלים׳ער שטאָט-ראַט איז דעקאָמפּלעטירט.

8 טאָרפּעדאָ-שיפען פאַר רוסלאַנד

זענען אויסגעפערטיגט געוואָרען אין איטאַליען

ל אָ נ ד אָ ן, 1 (ספּ. טעל.)

פון שאַנכאַי מעלדעט מען: די צײַטונג „טאַהי״ גיט איבער, אַז די איטאַליענישע שיפ-דאָקעס האָבען אויסגעפערטיגט 8 טאָרפּעדאָ-שיפען פאַר דער סאָוויעטישער רעגירונג. די שיפען זאָלען פערשטאַרקען דעם סאָוויעטישען פלאָט אויפן שטילען אָקעאַן. די טאָרפּעדאָ-שיפען זענען שוין אָבגע שוואומען פון איטאַליען קיין וולאַדיוואָסטאָק.

יאַפּאַן פערשטאַרקט זיך אין מאַנדזשוריען

ט אָ ק י אָ, 1 (ספּ. טעל.)

צווישען יאַפּאַן און מאַנדזשוריען איז בע-שלאָסען געוואָרען אַן אָפּמאַך, לויט וועלכען מאַנ-דזשוריען האָט אָנערקענט אַלע פאַכט קאָנטראַקטען פון יאַפּאַנער אין מאַנדזשוריען אויף 30 יאָהר. דער דאָזיגער אָפּמאַך זאָל פערזיכערען יאַפּאַן די ווירטשאַפטליכע עקספּאַנסיע אין מאַנדזשוריען און זאָל דינען צו דער ווירטשאַפטליכער צוזאַמענ-אַרבײַט בײדע לענדער.

זרבבל בעזעצט זיך אין ארץ-ישראל

וו אַ ר ש אָ, 1 (יט״א טעלעפאָניש)

דער פיהרער פון די לינקע פּועלי ציון, זרבבל, פאָהרט בקרוב אָפּ קיין ארץ-ישראל וואו ער בעזעצט זיך אויף שטענדיג.

קאָנפליקט צווישען היטלער׳ן און גען. בלאָמבערג

די רײַכסווער נעהמט די איבערהאַנד

ו י ע ן, 1. (ספּ. טעל.)

לויט ידיעות וואָס קומען אָן פון פראַנקרײַך, האָט גענעראַל בלאָמבערג אָפּגעהאַלטען א לאַנגע קאָנפערענץ מיט היטלער׳ן, בעת וועלכען דער גע-נעראַל האָט געשטעלט פאָלגענדע פּאָסטולאַטען:

1) ער זאָל באַמיט ווערען אלס וויצע-קאַנצ-לער; 2) כסדר ליקווידירען די שטורם-אָפּטײלונגען און שטורם-שטאַפּעטען; 3) שאַפען א מלוכה-ראַט, וועלכער זאָל בעשטעהן פון צוויי מיטגלידער פון דער רײַכסווער, דעם פרײַסישען פּרעמיער, דעם פּרעזידענט פון דער דײַטשער באַנק, און א פאַר-שטעהער פון דער דײַטשער ווירטשאַפט. דער מלוכה ראַט זאָל נישט נאָר זײַן א בעראַטונגס-אָרגאַן, נאָר אויך אַן אויספיהרונגס-מאַכט, ער זאָל האָבען דאָס רעכט אַרויסצוגעבען פאַראָרדנונגען. היטלער האָט אויפן אָרט אָפּגעוואָרפען די דאָזיגע פּאָסטולאַטען און פון דעמאָלט אָן האָט דער יעץ. געהײַנג שטאַרק אָנגעהויבען צו בעקעמפען בלאָמבערגן.

אין דעם קאָנפליקט האָט געפּרובט צו פערמיט-לען ד״ר שאַכט, וועלכער האָט איצט א גרויסע ווירקונג אויף היטלער׳ן, און גלײַכצײַטיג בעפרײַנדעט מיט דעם גענעראַל פון דער רײַכסווער פריטש. ד״ר שאַכט האָט אויסגעאַרבײַט א צוזאַמענטרעף צווישען היטלער׳ן און גען. פריטש, בעת וועלכען פריטש האָט פערזיכערט אַז די רײַכסווער וועט שטיצען היט-לער׳ן מיטן פאַרבעהאַלט אַז היטלער וועט ליק-ווידירען די סאָציאַליסטישע עלעמענטען אין דער באַציאָנאַל-סאָציאַליסטישער פּאַרטײ, אין דער פראַגע אין צווישען היטלער׳ן און פריטשן געקומען צו אַ פערשטענדיגונג.

נאָך לאַנגע און שווערע לײַדען איז געשטאָרבען אונזער ליבער און נישט פער-געסענער

נ״ע יחזקאל ב״ר אביגדור ז״ל פּרישמאַן

(געוואוינט פּעטריקאַווער 17)

די לוי׳ קומט פאָר הײַנט, מיטוואָך, דעם 2. יאַנואַר 1935, 2 אַ זײגער נאָכמיטאָג פון טהרה הויז, וועגען וואָס עס טײלען מיט אין טיפען צער

קינדער און פאַמיליע.

נאָך לאַנגע און שווערע לײדען איז נעכטען דינסטאָג, ד. 1/I–35 געשטאָרבען אין עלטער פון 59 יאָהר, מײַן ליבע פרוי, אונזער טײַערע אונפערגעסליכע מוטער, שוויגער-מוטער, גרויס-מוטער, שוועסטער און טאַנטע

נ״ע חנה אשת ר׳ יצחק נ״י גילזנער

(געבוירען ווײַנרײַך)

די לויה קומט פאָר הײַנט, מיט-וואָך, ד. 2/I–35, 12 אַ זײגער בײַטאָג פון טרויער-הויז גלובנאַ 67, וועגען וואָס עס טײלען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

DYREKCJA

Łódzkiego Towarzystwa Elektrycznego,

Spółki Akcyjnej

(ELEKTROWNIA ŁÓDZKA)

zawiadamia odbiorców energji elektrycznej, iż od dnia 2 stycznia 1935 roku wydawane będą personelowi, spełniającemu czynności służbowe na mieście.

LEGITYMACJE KOLORU NIEBIESKIEGO Z FOTOGRAFJAMI,

zaopatrzone w pieczęcie, plomby firmowe oraz podpisy Dyrekcji i zawierające wyszczególnienie funkcyj służbowych. Dotychczasowe legitymacje zostały unieważnione, nowe zaś są ważne do końca 1935 r.

PP. Odbiorców energji elektrycznej uprasza się o żądanie okazania legitymacji służbowej przed rozpoczęciem czynności przez funkcjonarjusza elektrowni.

Na niniejsze rozporządzenie Dyrekcja Łódzkiego Towarzystwa Elektrycznego, Spółki Akcyjnej, specjalnie zwraca uwagę PP. Odbiorców, nadmieniając, że za nadużycia osób, niezaopatrzonych w legitymacje Towarzystwa, nie przyjmuje na siebie żadnej odpowiedzialności.

9—

ניי=יאָהר ביים מלוכה=פרעזידענט

רעדע פון פרעזידענט צו די פאָרשטעהער פון דיפּלאָמאַטישען קאָרפּוס

וו אַ ר ש אַ, 1 (טעלעפאָניש)

אין הסכם מיט דער טראַדיציע האָט דער מלוכה-פרעזידענט היינט אָנגענומען ניי-יאָהרס-וואונשען אין קעניגליכען שלאָס.

10 אַ זייגער אין דער פריה האָבען דעם מלוכה-פרעזידענט געווינשען דער פּערזאָנאַל פון דער ציוויל און מיליטער-קאַנצעלאַריע און דער דיפּלאָמאַטישער פּראָטאָקאָל.

האַלב 11 זענען אין שלאָס אָנגעקומען אַלע מיטגלידער פון דער רעגירונג מיט'ן פּרעמיער בראש.

דאַן זענען אָנגעקומען די גייסטליכע, מאַר=שאַלעק פון סיים און סענאַט, דער דיפּלאָמאַטישער קאָרפּוס אין קאָמפּלעט און אַנדערע הויכע בעאַמטע. פון דיפּלאָמאַטישען קאָרפּוס זענען געווען אָנווע-זענד דער אַמבאַסאַדאָר פון וואַטיקאַן, דאַן די אַמבאַסאַדאָרען פון טערקיי, איטאַליען, אַמעריקאַ, דייטשלאַנד, די געזאַנדטע פון שווייץ, בעלגיען, אונגאַרן, רומעניען, עסטרייך יוגאָסלאַוויען, שפּאַניען, פּאָרטוגאַל, יאַפּאַן, פּערסיען, דענעמאַרק, כינא, לעטלאַנד, האָלאַנד, בולגאַריען, עסטלאַנד, בראַזיל, אַרגענטינא, פראַנקרייך, שוועדען, טשעכיען, פינ=לאַנד, רוסלאַנד און ענגלאַנד.

ס'האָט געהאַלטען אַ רעדע אין נאָמען פון דיפּל. קאָרפּוס דער אַפּאָסטאָלישער נונציוס מאַרמאַדזשעס. געענטפערט האָט דער מלוכה פרעזידענט. דאַן האָט דער מלוכה פרעזידענט אויפגענומען די גייסטליכקייט, צווישען וועלכע ס'האָבען זיך אויך געפונען רבנים, פאָרשטעהער פון מיליטער, גע ריכטס וועזען, דעפּוטאַטען, בעאַמטע און אָרגאַני זאַציעס.

די רעדע פון מלוכה פרעזידענט איז געווען פאָלגענדע: מיט אַ האַרציגער דאַנקבאַרקייט נעהם איך אָן די וואונשען פון אַלע מלוכות. פון מיין זייט ווינש איך אַלע אייערע מלוכות און אייך אַליין, וועלכע איך זעה דאָ פערזאַמעלט אַלס סימ-באָל פון איינינקייט און שלום צו וועלכען עס שטרעבען אַלע פעלקער. איך פון מיין זייט שטרעב צו אַזעלכע בעציהונגען צווישען די פעלקער, וועלכע זאָלען פערזיכערען אַנ'עהרליכע צוזאַמענ אַרבייט אויפ'ן יסוד פון גלייכבערעכטיגונג און אַז דאָס נייע יאָהר זאָל אונז ברענגען צו דעם הויכען ציל פון שלום.

* * *

וו אַ ר ש אַ, 1 (טעלעפאָניש)

צוליב ניי-יאָהר האָבען זיך פערשריבען אין דעם אוידיענץ=בוך אין בעלוועדער די רעגירונג מיט פּרעמיער קאָזלאָווסקי בראש, די מאַרשאַלקעס פון סיים און סענאַט, מיטגלידער פון דיפּלאָמאַ טישען קאָרפּוס, פאָרשטעהער פון דער גייסטליכ קייט, גענעראַליטעט, דעפּוטאַטען און סענאַטאָרען, פאָרשטעהער פון געזעלשאַפטליכע אינסטיטוציעס.

* * *

צווישען די דעלעגאַציעס, וועלכע זענען גע קומען ווינשען דעם מלוכה-פרעזידענט זענען אויך געווען פיל יודישע.

* * *

די לאָדזשער קהלה האָט אַרויס:געשיקט טעלע גראַפישע ניי-יאָהר-וואונשען דעם מלוכה-פרעזידענט און מאַרשאַל פּילסודסקי.

דעלעגאַציע פון „אגודת הרבנים"

גיט איבער דעם מלוכה=פרעזידענט ניי-יאָהר= גראַטולאַציעס

וו אַ ר ש אַ, 1 (יט"א טעלעפאָניש)

אַ דעלעגאַציע פון „אגודת הרבנים" האָט היינט בעזוכט דעם מלוכה-פרעזידענט און איהם איבערגעגעבען ניי-יאָהר וואונשען אין נאָמען פון דער יודישער גייסטליכקייט.

Dr. REICHER
פּאָלודניאָווא 28, טעל. 93=201
ספּעציאַליסט
פאַר מענער=שוואַכע=בעהאַנדלונג.
סעקסועלע בעראַטונגען און פּסיכאָ-אַנאַליזען
נעהמט אָן פון 8—11 און פון 5—8 אָווענד

רעוואָלוציאָנערע אונרוהען אין אַלבאַניען

בראש פון דער בעוועגונג שטעהט דעם קעניגס אַדיוטאַנט

ווין, 1. (ספּ. טעל.)

דאָ קומען אָן ידיעות, אַז גאַנץ אַלבאַניען איז אַרומגענומען מיט דער רעוואָלוציאָנערער בעווע-גונג: די לעצטע טעג איז געקומען אין פערשידע-נע פּונקטען צו בלוטיגע צוזאַמענשטויסען צווישען די רעוואָלוציאָנערען און רעגירונגס-מיליטער. אין דער אַלבאַנישער הויפּט-שטאָט איז ער-קלערט געוואָרען אויסנאַהמס-צושטאַנד, אַלע רעגי-רונגס-בנינים ווערען געהיט דורך שטאַרקע אַפּטיי-לונגען פון רעגירונגס-מיליטער, מיט דער רעוואָ-לוציאָנערער בעוועגונג פיהרט אָן דער געוו. אַדיו-טאַנט פון קעניג אַכמעד זאָגו — בעי, רעקשאַרי מוכאַרענא.

געהיימנישפולער מאָרד

פון אַ דיפּלאָמאַט אין ניו=יאָרק

נ י ו - י אָ ר ק, 1 (ספּ. טעל.)

די פּאָליציי אַרבייט פיבערהאַפט איבער'ן אויפקלערען דעם מאָרד, ביי וועלכען ס'איז גע-פאַלען אַלס קרבן אַ געוויסער אויסלענדישער דיפּ-לאָמאַט. אין האָל פון אַ געוויסען הויז האָט מען געפונען דעם טויטען קערפּער פון אַ געוויסען מאַנספּערשוין, וועלכער איז געווען, ווי ס'האָט זיך שפּעטער אַרויסגעשטעלט דער דיפּלאָמאַט פון עק-וואַדאָר ערנסט טשאַקאַן, וועלכער איז געפאָהרען קיין איירופּא אויפ'ן אַמט פון אַ געזאַנדטען. זיינע מלבושים זענען געווען אינגאַנצען אויסגערויבט. קיין שום שפּורען פון דאָזיגען מאָרד האָט מען נאָך נישט געפונען.

אַ מיליאָן רובל אין גאָלד

וועט מען איצט אויסגראָבען אין רוסלאַנד

ל אָ נ ד אָ ן, 1. (ספּ. טעל.)

די יאַפּאַנישע פּרעסע ברענגט ידיעות פון כאַר-בין אַז צוויי רוסישע עמיגראַנטקעס אַזאָפּוראָווא און מאַקאַראָווא זענען אַרויסגעפאָהרען קיין סאָוויעט-רוסלאַנד כדי צו ווייזען דער סאָוויעטישער מאַכט דאָס אָרט געבען יעקאַטערינבורג וואו ס'זענען איבער-געגראָבען געוואָרען גאָלדענע מטבעות אויף אַ מי-ליאָן רובעל, וואָס איז זייער פערמעגען. אַזאָפּוראָווא און מאַקאַראָווא האָבען אונטער-געשריבען מיט דעם סאָוויעטישען קאָנסול אַנ' אָפּמאַך אַז זיי וועלען בעקומען אַ פערטעל פון דער געפינענער סומע און זיי וועלען קענען פריי אַרויס-פאָהרען פון רוסלאַנד, בתנאי, אַז דאָס געלד וועט נישט בענוצט ווערען אויף אונטערצושטיצען די אַנטי סאָוויעטישע אָרגאַניזאַציעס.

12 סאָוויעטישע שטאַב-אָפיצירען

זענען אַרעסטירט געוואָרען פאַר קאָנטער=רעוואָלוציאָנערע טעטיגקייט

ל אָ נ ד אָ ן, 1 (ספּ. טעל.)

„דיילי עקספּרעס" מעלדעט פון מאָסקווע, אַז די סאָוויעטישע מאַכט האָט אַרעסטירט אין אָדעס 12 אָפיצירען פון גענעראַל-שטאַב אין דער רויטער אַרמיי, וועלכע ווערען בעשולדיגט אין קאָנטער-רעוואָלוציאָנערער טעטיגקייט.

Spółdzielczy Łódzki Bank Włókienniczy
z ograniczoną odpowiedzialnością
Łódź, Moniuszki 5 ◆ Telefony: 184-22, 196-55 ◆ Skrót telegraficzny: „Włóknobank"
Załatwia wszelkie operacje bankowe
połączenia INKASOWE ze wszystkimi ośrodkami kraju. 10

פיזיקאַליש = טעראַפּישער גאַבינעט
ביי „לינת הצדק"
איז טעטיג טעגליך פון 11—1 פאַרמיטאָג און פון 4—6 נאָכמ. און געפינט זיך אונטער דער אויפזיכט פון אַ דאָקטאָר-ספּעצ.
ערמעסיגטע פּרייזען. דיאַטערמיע 2 זל. עלעק-טרישע בעדער 1.50 זל. סאָלוקס 1.50, קוואַרץ-לאַמפּען 75 גר. פאַר אומבעמיטעלטע הנחה-פּרייזען
די נאַכט-פּאַנאַמאַריע ביי „לינת הצדק" פיהרט אויבער קראַנקע אין שטאָט און אויסער דער שטאָט.

Dr. med. Z. Wajs
האָט זיך איבערגעצויגען אויף
נאַוואָמיעסקאַ 5 (פראָנט)
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט, ווענערישע, האָר און געשלעכטס-קראַנקהייטען
נעמט אָן פון 9—1 און פון 3½—8 אָווענד.
זונטאָג און יום-טובים פון 9—1 מיטאָג
צו לעטשניצע-פּרייזען.

Dr. med. Haltrecht
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט-און געשלעכטס קראַנקהייטען
פּיעטרקאָווער 10, טעל. 245-21
נעמט אָן פון 8—11 פריה און פון 1³⁰—2³⁰ מיטאָג און פון 5—9 אָוו. זונטאָג פון 10—1 בײַטאָג.
עלעקטראָטעראַפּיע.
פאַר אומבעמיטעלטע לעטשניצע-פּרייזען פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל

אויערען, נאָז און האַלז קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פּיעטריקאָווער 67, טעל. 127-81
נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צווע-אָפּעראַציע א. ז. וו.), ווי אויך אַמבולאַ-טאָרישע פון 11-1 און פון 5-8 אָוונט.

צו דער האָכצייט פון אונזער געשעצטען קוזין ה'
יעקב יצחק רעדליך (לאָדז)
מיט פרל.
ביילא זילבערגעלד (פּאַביאַניץ)
ווינשט אַ הערצליכען מזל-טוב און פיל נחת
באַרינבוים.

אַ הערצליכען מזל=טוב
אונזערע קוזינען
פריילין מאַניע לאַסמאַן
מיט ה' כתריאל קערשטיין
צו זייער האָכצייטספייערונג. אונזער אויפ-ריכטיגען וואונש און די עלטערן און פאַ-מיליע משני צדדים ווינשען מיר צו דער-לעבען פון זיי אַ סך נחת און פרייד.
פנחס זאָנענבערג,
פרוי און קינדערלעך.

בעקאַנטמאַכונג
דער פערמיטלער=פעראיין
פּיעטריקאָווער 64
מאַכט בעקאַנט, דאָס די טעאַטער פאָרשטעלונג, וועלכע איז געווען בעשטימט אויפ'ן 2. יאַנואַר 1935 אין טעאַטער „ראָזמאַיטאָשטשי" (ציגעל-גאַס 27), איז צוליב טעכנישע סיבות אָבגעלייגט אויפן 16 יאַנואַר 1935 אין זעלבען טעאַטער. די געקויפטע בילעט-בלייבען גילטיג. די פערוואַלטונג.

ווישניאָוואַ=גוראַ
דער בעוואוסטער
פּענסיאָנאַט ליטערמאַן
ווילאַ שטיפט
איז רעמאָנטירט מיט בעקוועמליכקייט
זוניגע וואוינונג
מעסיגע פּרייזען.

אָטוואָצק 7.50 זל. טעגליך
קלימאַטישע וואַלד=סטאַציע
Sanatorjum
D-ra med. W. PRZYGODY
לונגען = אָפּטיילונג : ס'ווערען געהיילט לונגען-קראַנקע לויט די נייעסטע מעטאָדען.
כירורגישע אָפּטיילונג : ווערען געמאַכט : אָרמע, איבערברעכונג פון פּערוואַקסונגען, דורכשניידען פונ'ם נערוו א. ז. וו.
ספּעציעלער פּאַוויליאָן: ריטשאַלט-פּרייזען צוגע-פּאַסט צו דער איצטיגער קריזיס-צייט נעמען אָרום: פולע אויסהאַלטונג, מעדיצין, אויפזיכט, רענטגען, אַנאַליזען אַא"
כשר'ע קיך! געשמאַקע כשר'ע קיך. כשר'ע קיך!
פאַר רעקאָנוואַלעסצענטען זאָרגפעליגע אויפזיכט.

Dr. Zygmunt Henrykowski
ספּעציאַל-אַרצט פאַר ווענערישע הויט-קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע
האָט זיך איבערגעצויגען אויף
פּיעטריקאָווער 86
טעל. 143-63
נעהמט אָן פון 8—11 און פון 6—9 אָווענד.
פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע זאַל.

אויגען-קליניק
מיט שטענדיגע בעטען פון
Dr. B. Donchin
פּיעטריקאָווער 90, טעלעפ. 221 72
נעהמט אָן שטענדיגע אויגען-קראַנקע (צוועק אָפּעראַציע א. ז. וו.), ווי אויך אַמבולאַטאָרישע פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 אָווענד.

אַנאָנסען
— אין —
פאָלקסבלאַט
האָבען גרויס ערפאָלג

Dr Wajnberg
ספּעצ. פון לונגען- און האַרץ-קראַנקהה
וואוינט יעצט פּיעטריקאָווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אָן פון 9—10 פריה, 3—5, 8—9 אָוו.

Dr. J. Lubicz
כירורג און אָרטאָפּעד
פּאָלודניאָווא 9, 9
טעל. 183=17
צוריקגעקערט

נאָך קורצע שווערע ליידען איז נעכטען געשטאָר-בען און דעמועלבען טאָג צו קבורה געקומען אונזער הייסגעליבטע מוטער, שוויגערמוטער און גרויסמוטער
נ"ע זיסע פייגע פלאַם
אין עלטער פון 67 יאָהר.
וועגען וואָס עס טיילען מיט אין גרויס צער
די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

גערעניקטע פרישע 2 שטאַק פּראַנט
די 1-טע און ביליגסטע קוועלע פון
רעשטען
אויף פּאַלטענס און אַנציגער
פון די בעסטע ביליצער און טאָמאַשאָ-ווער סחורות, די מאָדערנסטע מוסטערן, אין אַ גרויסען אויסוואַהל, בעקומט מען נאָר ביי
R. Szczęśliwy
לאָדז, 5 נאַוואָמיעסקאַ 5
טעל. 156-09
גערעניקט. פראַנט 2 שטאָק.
גערעניקט פראַנט 2 שטאַק

Dr. med. Leon Familier
אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען
שערפּיעץ 37 (בענעדיקטאַ)
נעהמט אָן פון 5—7 נאָכמ.

פאַר גאָלד, בריליאַנטען
בּיזשוטעריע
און לאָמבאַרד-קוויטען
צאָהלט די העכסטע פּרייזען
איזידאָר פּיאַלקאַ
פּיעטריקאָווער 7.

אהן אויסלענדישע ארבייטער
וועט די פראנצויזישע אינדוסטריע האבן גרויסע שוועריגקייטן
אויסלענדער פערדינען א גערעכטערע בעציהונג — שרייבט „פטי זשורנאל"

פאריז, 1. (ספ. טעל.)
באך די רוהיגע און זאכליכע ארטיקלען פון דער גרויסער קאנסערוואטיווער צייטונג „טאן" וועגן דער אויסלענדער פראגע איז די טעג ערשינען א אינטערעסאנטער ארטיקעל אין דער פערשפרייטער פאריזער צייטונג „פטי זשורנאל".

דער שרייבער פון ארטיקעל לאכט אויס די מיינונג, אז מען קען דורך ארויסטרייבן 400 טויזענד אויסלענדישע ארבייטער געבן ארבייט 400 טויזענד פראנצויזישע ארבייטסלאזע, אזא אויספיהר בעטראכט די צייטונג אלס צו איליגען.

— „מען דארף נישט פערגעסן — זאגט דער שרייבער פון ארטיקעל — אז פראנקרייך האט פערלוירען אין קריג צוויי מיליאן ארבייטער, און אז דאס לאנד איז געווען געצוואונגען אנצוקומען באך הילף פון אויסלענדישער ארבייט. פונדעסטוועגען האט זיך די צאהל אויסלענדישע ארבייטער אין פראנקרייך פערקלענערט פון 1.250.000 אין 1931 אויף 814.000 מאן איצט. דאס בעווייזט, אז די מאכט אליין טוט אלץ, וואס איז נויטיג, כדי פרייער צו מאכען דעם ארבייטס־מארק.

אויך דער ארבייטס מיניסטער — שרייבט ווייטער די צייטונג האט אין זיין רעדע אין שאמבער אנגעוויזען אז ער וועט זיך בעמיהען פערקלענערן די צאהל אויסלענדישע ארבייטער אין די ראהמען פון דער מעגליכקייט.

די דאזיגע ראהמען זענען בעשטימט דורך דער בעציהונג פון די פראנצויזען צו געוויסע ארבייטס־צווייגען.

מיט זעקס מאנאטען צוריק האט זיך געפאדערט אין די בוי ארבייטען שטיינהאקער, צעמענטירער, שאסעי־ארבייטער, א.א. די צאהל פראנצויזען, וואס האבען זיך אפגערופען איז געווען א נישטיגע.

נישט לאנג האט דער סינדיקאט פון די עפענטליכע ארבייטען אין ליל אויפגענומען א בעדייטענדע צאהל ארבייטסלאזע צו די פארטיפיקאציע ארבייטען אין לאנגיאן, צוויי טעג שפעטער זענען זיי זיך צולאפען.

אזעלכע פאלען — מיינט די צייטונג — זענען נישט זעלטן, פראנצויזען ווילען נישט געהן אויף שווערע ארבייטען, זיי ווילען נישט צושיידען זיך פון זייערע פאמיליעס און ווילען נישט בייטן די פראפעסיע".

איבערגעהענדיג צו די מאראלישע טעמים, לויט וועלכע די אויסלענדישע ארבייטער האבען דאס רעכט אויף א גערעכטער בעציהונג צו זיך, בעריהרט די צייטונג די פראקטישע מאטיווען.

„מען דארף נישט פערגעסן אז נישט וועניג פראנצויזען ארבייטען אין אויסלאנד. אויב די רעגירונגען גיעגעד אויסלענדער וועלען ביי אונז געמאכט ווערען אהן א איבערקלייב. דארף מען ערווארטען רעפרעסיעס מצד די אויסלענדישע רעגירונגען.

די ערשטע סמנים דערפון זענען שוין פאראן.

אין 1931 זענען געווען 72 טויזענד בעלגיער וועלכע וואוינען אויף דער פראנצויזיש־בעלגישע גרעניץ און ארבייטען אין פראנקרייך, איצט זענען פאראן באר 42 טויזענד. אין בעלגישען פארלאמענט האט דער אויסערן מיניסטער היאמאנס שוין ערקלערט, אז אויב די בעגרענצונגען געגען די בעלגישע גרעניץ־ארבייטער וועלען דויערן, וועט בעלגיען אננעהמען רעפרעסיוע מיטלען געגען די פראנצויזען וואס ארבייטען אין בעלגיען.

אויסלענדישע ארבייט אין פראנקרייך — פיהרט „פטי זשורנאל" אויס — איז מאטעריעלע נויטווענדיגקייט.

לײדער הערען זיך אזעלכע גערעכטע שטימען גאר זעלטען. אין דעם גרעסטן טייל פון דער פראנצויזישער פרעסע לייענען מיר לעצטענס פיל ארטיקלען, אין וועלכע די אויסלענדישע ארבייטער ווערען שטארק אנגעגריפען.

יודישע פליטים פון סאאר־געביט ווערען ערווארט אין ניצע אין פראנקרייך
פראנצויזיש יודישע קרייזען גרייטען זיך זיי אויפצונעמען. — עס ווערט אויסגעארבייט א פלאן פון קאנסטרוקטיווער הילף

פאריז, 1 (ספ. טעל.)

אין די קרייזען פון נאציאנאלען הילפס קאמיטעט פאר די דייטשע פליכטלינגע ווערען געמאכט צוגרייטונגען אויפצונעהמען די נייע יודישע פליטים, וועלכע מען ערווארט נאכן פלעביסציט אין סאאר.

עס איז נישט אויסגעשלאסען, אז ביי דער ארגאניזירונג פון דער דאזיגער הילפס ארבייט זאל אויך געשאנקען ווערען אויפמערקזאמקייט די פיל פאמיליעס דייטשע פליטים, וואס זענען שוין לענגער אין פאריז כדי זיי ווי עס איז איינצוארדענען.

אין די פראנצויזיש יודישע קרייזען הערט איבערהויפט לעצטענס פיל גערעדט וועגען א קאנסטרוקטיווען ארבייטס פלאן, וועלכער וועט זיין פון גרויס וויכטיגקייט פאר דעם גאנצען איינגעוואנדערטען יודענטום. דער געדאנק פון קאנסטרוקטיווער הילף, נישט בלויז שטיצע, דרינגט אלץ מעהר אריין אין דער טעטיגקייט פון די פראנצויזיש יודישע קרייזען.

דער פרוב פון דער געמישטער הילפס־קאמיסיע פאר פליכטלינגע ביי דער פעדעראציע, וועלכע איז בעשטאנען פון מיטגלידער פון דער פעדעראציע און פון נאציאנאלען הילפס־קאמיטעט האט געבראכט זעהר גוטע רעזולטאטען און דינט אין א געוויסער מאס אלס ביישפיל.

זייט דעם 14 פעברואר ביז'ן 1. נאוועמבער 1934, ווען די דאזיגע קאמיסיע האט שוין געארבייט צוזאמען מיט דעם נאציאנאלען הילפס־קאמיטעט — זענען אפגעהאלטען געווארען 29 זיצונגען. איבער 600 פאלען פון פליכטלינגע זענען דורך דער קאמיסיע בעטראכט געווארען.

דער רעזולטאט איז געווען: 124 פאמיליעס פון פליכטלינגע זענען איינגעארדענט געווארען ביי פערשידענע האנדווערקער־מלאכות און מאכען א לעבען. די 124 משפחות נעהמען ארום ביי 500 נפשות.

די דאזיגע וויכטיגע קאנסטרוקטיווע הילפס־ארבייט האט אפגעקאסט איבער 144 טויזענד פראנק.

צי וועלען די יודישע „בעבע"־דעפוטאטען אריינטרעטען אין יודישען „קאלא"
פאלשע ידיעות אין דער ענדעקישער פרעסע

ווארשא, 1 (טעלעפאניש)

די ענדעקישע פרעסע האט פערשפרייט א ידיעה, אז ס'קומען פאר אונטערהאנדלונגען צווישן דער יודישער „קאלא" און די יודישע „בעבע"־דעפוטאטען.

לויט די דאזיגע ידיעה האט היינט ביי ד"ר טהאן געזאלט פארקומען א קאנפערענץ מיט הרב לעווין און דעפ. מינצבערג וועגען דעם, אז די דערמאהנטע צוויי דעפוטאטען זאלען אריינטרעטען אין יודישען „קאלא". ד"ר טהאן האט נעכטען ערקלערט פאר צייטונגס פארשטעהער, אז די גאנצע ידיעה איז אויסגעזויגען פון פינגער. קיין שום אזעלכע אונטערהאנדלונגען זענען נישט פארגעקומען און ווערען אויך נישט פאראויסגעזעהען.

דרייסטער באנדיטען־אנפאל אין בוקארעשט
אויף איינער פון די אנגעזעהענסטע באנק־הייזער

בודאפעשט, 1 (ספ. טעל.)
אין מיטען העלען טאג איז נעכטען פארגעקומען א דרייסטער באנדיטען־אנפאל אויף איינער פון די באנק הייזער.

נאכמיטאג זענען אין דער אונגארישער האנדעלס־באנק אריינגעלאפען פערזאנען מיט רעוואלווערן אין דער האנד און זענען צוגעגאנגען צו דער קאסע. זיי האבען גלייך אנגעהויבען צו שיסען און דער קאסיר איז געפאלען טויט אויפ'ן ארט.

די בעאמטע פון דער באנק און עטליכע קליענטען האבען אויך אנגעהויבען צו שיסען. איינער פון די באנדיטען איז געפאלען טויט, די צוויי איבעריגע איז געלונגען צו אנטלויפען, נישט צוריקלאזענדיג גארנישט.

„רייניגונג" אין דער נאצי־פארטיי
20 טויזענד פערזאן זאלען ארויסגעווארפען ווערען

פאריז, (ספ. טעל.)
פון בערלין מעלדעט מען, אז א ספעציעלע קאמיסיע אדורכצופיהרען א „רייניגונג" אין דער נאצי סאציאליסטישער פארטיי האט אויסגעארבייט די רשימה פון 20 טויזענד פערזאן, וועלכע עס זאל פערווערט ווערען צו פיהרען פאליטישע אדער ווירטשאפטליכע פונקציעס.

היטלער און ד"ר שאכט האבען זיך ארויס געזאגט נעגען אזא גענעראל־רייניגונג אין איצטיגען מאמענט.

מינ. בעק ביים שוועדישן קעניג

שטאקהאלם, 1 (ספ. טעל.)
דער אויסערן מיניסטער האט אפגעגעבען א וויזיט דעם שוועדישען אויסערן מיניסטער זאנדער, דאן איז מיניסטער בעק אויפגענומען געווארען דורכן שוועדישען קעניג גוסטאוו דעם פינפטען.

אמעריקא פערגרעסערט די אויסגאבען
אויפ'ן פלאט און ארמעע

פאריז, 1 (ספ. טעל.)
דער פרעזידענט רוזוועלט וועט פאדערן פון אמעריקאנער קאנגרעס צו פערגרעסערן די קרעדיטען אויף דער ארמעע מיט 445 מיליאן דאלאר און אויפ'ן פלאט מיט 100 מיליאן דאלאר.

בלוטיגע צוזאמענשטויסען
ערב דעם פלעביסציט אין סאאר־בריקען

פאריז, 1 (ספ. טעל.)
פון סאאר בריקען קומען אן ידיעות וועגען ווייטערדיגע בלוטיגע צוזאמענשטויסען צווישען די פאליטישע ריכטונגען, וועלכע האבען אנטוויקעלט א געוואלדיגע אגיטאציע פאר דעם פלעביסציט, וועלכער קומט פאר דעם 13 יאנואר.

אויפרייס אין א מאגיסטראט
געהרג'עטע און פערוואונדעטע

ניו־יארק, 1 (ספ. טעל.)
אין דער שטאט פעמינאלע (שטאט אקיא האמא) איז פארגעקומען א שרעקליכער אויפרייס אין מאגיסטראט. דער גאנצער בנין איז רואינירט געווארען. אין די חורבות זענען אומגעקומען 3 בעאמטע, 2 אנדערע זענען שווער פערוואונדעט געווארען. די סיבה פון אויפרייס איז די, וואס מ'האט צוגעלעגט א שוועבעלע צו א גאז רויהר.

אמעריקא זאל אריינטרעטען אין דער פעלקער־ליגע
שטארקע אגיטאציע אין די פעראייניגטע שטאטען

פאריז, 1 (ספ. טעל.)
„האוואס" אגענטור טיילט מיט, אז אין אמעריקא ווערט איצט אנגעפיהרט א שטארקע אקציע וועגען דעם, אז אמעריקא זאל אריינטרעטען אין דער פעלקערליגע אין מאסאזשוסעט איז פארגעקומען וועגען דעם א רעפערענדום און 62 פראצ. פון דער בעפעלקערונג האט זיך ארויסגעזאגט פאר דעם פראיעקט.

3 טויזענד פונט אויף א יודיש אקאדעמיש הויז
האט נעשפענדעט א יוד פון תל־אביב

תל־אביב, 1 (יט"א טעלעגראפיש)
דער תל־אביב'ער איינוואוינער, שמואל סאלאוו, האט געשפענדעט 3 טויזענד פונט אויף צו בויען א יודיש אקאדעמיש הויז אין ירושלים.

צוואנגס־סטעריליזאציע אין ליטע

בערלין, 1 (ספ. טעל.)
פון קאוונא מעלדעט מען, אז דארט איז פארגעקומען א צוזאמענפאהר פון ליטווישע דאקטוירים, וועלכער האט בעשלאסען אריינצוטראגען אין דער רעגירונג א פראיעקט איינצופיהרען צוואנגס־סטעריליזאציע פאר מערדער, אלקאהאליקער און גייסטיג־קראנקע.

ראדיא־פראגראם
היינט מיטוואך, דעם 2־טען יאנואר

6,48 פליטען. 6,52 גימנאסטיק. 7,07 פליטען. 7,25 פליטען. 7,50 רעקלאמע־קאנצערט. 11,57 צייט־סיגנאל. 12,03 ידיעות. 12,05 פרעסע. 12,10 קאנצערט. 1 ידיעות פון טאג. 1,05 פליטען. 3,30 עקספארט. 3,35 בערזע. 3,45 טעאטער־פראנמענט. 4 לייכטע מוזיק. 4 לידלעך אויסגעפיהרט פון יוזעף שמידט. 4,45 אודיציע פאר קינדער. 5 געזאנג. 5,35 פליטען. 6,10 רעפערטואר פון די טעאטערן. 6,15 קלאוויר־קאנצערט 6,45 פארלעזונג. 7 לידלעך. 7,20 אקטועלער שמועס. 7,30 פידעל־קאנצערט. 7,50 ספארט ידיעות. 8 מיצקעוויטש־אווענד. 8,45 אווענד־ידיעות. 9 שאפען־קאנצערט. 9,30 פארלעזונג פון עספעראנטא. 9,40 לידלעך אין דער אויספיהרונג פון דער ארדאנובנא. 10,15 טאנץ־מוזיק.

שטורמישער פראטעסט פון לובלינער קהלה־ראט
דער קהלה־ראט בעשולדיגט איינשטימיג דעם לובלינער שול־אינספעקטאר, אז ער פערניכטעט דאס יודישע שול־וועזען און דערפיהרט יודישע קינדער צום שמד. — דער קהלה־ראט פראטעסטירט אויך געגען טעראר אויף יודיש אין א"י

פון לובלין שרייבט מען: עהע־נעכטען איז דא פארגעקומען א זיצונג פון קהלה־ראט, די דיסקוסיע אויף דער דאזיגער זיצונג איז א כאראקטעריסטישע פאר דער לאגע פון דער יודישער שול און פאר דער בעציהונג מצד העכערע בעאמטע צו דער דאזיגער שול.

פרנס טענענבוים טראגט באלד אריין א פארשלאג, אז אין שייכות מיט דער דיסקוסיע, וואס איז אויף דער פאריגער זיצונג פארגעקומען וועגען טעראר אויף יודיש אין ארץ־ישראל, זאל דער קהלה ראט אננעהמען א פראטעסט־רעזאלוציע.

געגען דעם פארשלאג טרעט ארויס דער רעוויזיאניסטישער פרנס ר' העשל שפירא, ער האלט, אז אין ארץ ישראל זענען געטון געוואלדען נאך אנדערע עוולות, ווי למשל פופצעהן הונדערט ארבייטער פון די ליגקע זענען בעפאלען הונדערט ארבייטער פון די רעוויזיאניסטען און מען האט זיי געשלאגען און דאך האט דער לובלינער קהלה־ראט נישט פראטעסטירט, דער ישוב וויל נישט, אז דער גלות זאל זיך מישען אין זייערע ענינים.

מיט א מעהרהייט שטימען ווערט אנגענומען די רעזאלוציע אין וועלכער דער לובלינער קהלה־ראט פראטעסטירט געגען די רדיפות און טעראר אויף יודיש אין ארץ־ישראל.

דער קהלה־ראט פראטעסטירט דאן שארף געגען צעהלט ווי אזוי מען האט היי־יאהר געצוואונגען די לובלינער שול־אינספעקטאר. פרנס קאנטאר דערציילט, אז יודישע קינדער אין דער פאווסעכנע שול צו געבען אויף א „כאינקע". די עלטערען זענען שטומע פיה. די קינדער ווערען לאנגזאם דערפיהרט צו שמד. דער פרנס בריישער ווערט די פראגע אוועקגעשטעלט דורכן פרנס וויסעלפיש, וועלכער רופט שוין אן קאנקרעטע אויך נעמען, פאקטען, ברענגט אויך מאטעריאלען און מאכט פאר דעם אלעם פעראנטווארטליך קודם־כל דעם שול־אינספעקטאר קרופטשאק, וועלכער שיקט אז יודישע שול — ווערען אין לובלין און נישט באר, וואס יעדער יודישער שול איז ביי איהם א דארן אין אויג, באר זיין „קורס" איז עס, וואס אין די פאווסעכנע שולען ווערען יודישע קינדער סיסטעמאטיש געפיהרט אויף אזא וועג, וועלכער מוז זיך ענדיגען מיט שמד. די קינדער זאגט מען אן, אז זיי זאלען אינדערהיים נישט דערצעהלען, וואס מיט זיי אין דער שול געשעהט. די קינדער זינגען „קאלענדעס", צייכענען בילדער פון הייליגען ניקאלאי, אין מאנאט מאי ווערען אין שול אויפגעשטעלט אלטארשען און די יודישע קינדער מוזען אויך ברענגען בלומען, בכדי צו בעפוצען דאס בילד פון דער הייליגער מוטער. די קינדער ווערען געפיהרט אויפן צמענטאזש און זיי דארפען בעשרייבען און צייכענען דאס אויסזעהען פון די צלמים, אין א שול אויף בארוטאוויטש גאס צווינגט מען די יודישע קינדער צו בלייבען ביי דער קריסטליכער תפילה, שבת עקזיסטירט איבגאנצען נישט פארן יודישען קינד.

די דאזיגע אויסטערלישע בעציהונג צו יודישע שולען און צו יודישע קינדער איז א רעזולטאט פון די „גאונישע" איינפאלען פון שול־אינספעקטאר קרופטשאק.

דאזאר צימערמאן אטאקירט אויך די בעציהונג פון אינספ. קרופטשאק, וועלכער האט זיך ממש פערליבט אויף די יודישע שולען און זוכט זיך „אויסצוציכענען" אויפן חשבון פון יודישען קינד.

דער רעדנער האלט אז פראטעסט אליין איז וויניג. די קהלה דארף פערדרייפאכען די סובווענציען פאר אלע יודישע שולען, כדי צו געבען די קינדער א מעגליכקייט זיך צו לערנען אין אייגענע שולען.

דער אינספעקטאר קרופטשאק דערלאזט נישט צו קיין אוונט־קורסען, אויף וועלכע מען זאל די יודישע קינדער פון די פאווסעכנע שולען לערנען יודישע געגענשטאנדען.

פרנס קעלער ווייסט, אז אינספעקטאר קרופטשאק פערלאנגט מען זאל מיט די יודישע קינדער לערנען יודישע רעליגיע דווקא אין די בלויע קעפ.

פרנס טענענבוים מיינט, אז ווען אין דער יודישער געזעלשאפטליכקייט וואלט געהערשט בעוואוסטזיין, אחריות און דיסציפלין, וואלט אזא שול־אינספעקטאר בשום אופן נישט געהאט אזא הוצפה זיך אזוי צו ווארפען אויף דעם שוואכען און נישט בעשיצטען יודישען שול־וועזען, וועלכעס ווערט מיט ארעמע גראשענס געבויט און אונטערגעהאלטען. אינספ. קרופטשאקס פעדאר־דונגען טרעפען אין סאמע הארץ פון די יודישע מאסען און עס איז דער פליכט פון דער קהלה צו ארגאניזירען די גאנצע יודישע געזעלשאפט צום שוץ פון דער יודישער שול און פון יודישען קינד.

פרנס וויסעלפיש ברענגט נייע ארגומענטען און קומט צום אויספיהר אז קרופטשאקס מעטאדען דערפיהרען די יודישע קינדער צו שמד.

צום שלוס האט דער גאנצער קהלה־ראט, אלע זייערע פראקציעס פון ליגקס ביז רעכטס אנגענומען איינשטימיג א שארפע פראטעסט־רעזאלוציע געגען די מעטאדען פון שול־אינספעקטאר קרופטשאק.

לאדז, 2 יאנואר 1935

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, 2 יאנואר 1935

שנאה איינגעוויקעלט אין אהבה

די יום-טוב-מתנות פון די ענדעקעס

די ווייכנאכטס=מתנה, וואס די פוילישע ענדעקעס האבען אונז דערלאנגט דורכן „קור. ווארש." איז זייער אנ'אינטערעסאנטע. אינם דאזיגען טאג פון פרידלעכקייט און פערגעבונג, ווען אין די פרעסע-אויסגאבעס ווערט אויף טויזענטער אופנים איבערגעחזרט דער סענטימענטאלער „ואהבת לרעך", האבען די ענדעקעס אונז דערלאנגט דעם לאזונג פון „ושנאת לרעך...", ווי אזוי קליגער און שענער פיינד צו האבען דעם יודען. און אפשר איז עס אויך א פראגע פון ליבשאפט, ווייל אפילו אונזערע חכמים האבען דאך שוין פערשטאנען, אז אויסקלייבען יענעם א גרינגערען טויט, געהערט אויך צום „ואהבת לרעך..."

און אהן המצאות איז טאקי פאר אונז זעהר וויכטיג צו וויסען, ווי ס'זעהט אויס די פוילישע יודען=שנאה אין איצטיגען מאמענט, ווי ס'באציהען זיך צו אט דעם פראבלעם די אלטע און ווי די יונגע.

קודם כל איז כאראקטעריסטיש, וואס אפילו די יונגע, די עקסטרעמע אנטיסעמיטען, דערמאנען דא אלע מיטלען אויסצוווארצלען יודען, אבער נישט דאס מיטעל פון קלעפ. צי איז עס דערפאר, וואס פיזישע עלענבויגענס געהערט צו די פסוקים פון „כתיב ולא קרי"? וואס אין לעבען עקזיסטירען זיי און מען מוז ברענגען זיי פאסט נישט? וויסען מיר דאך אבער, אז בעת מ'וויל העצען צו פאגראמען און שחיטות, געפינט מען שוין דעם פאסיגען הערא גליף, אז נישט די צענזור און נישט די מאראל זאלען קענען זיך טשעפען! אפשר איז עס טאקי צוליב ניטל=שטימונג, וואס ס'פאסט נישט צו פערשווערצען אויך מיט ברוטאלע לאזונגען פון שלאגען יודען? איז עס אויך קוים צו גלויבען, אז בעת מענשען פערנעמען זיך מיט ענטשיידען א וויכטיג פראבלעם פון פאטערלאנד, זאל מען צוליב סענטימענטען זיך צוריקהאלטען פון ארויסזאגען א שניידיגען אמת.

ניכער דארף מען אננעהמען, אז דער דאזיגער פאקט פונ'ם יונג-ענדעקישען שלחן ערוך איז טאקי שוין געשטעלט געווארען אונטער א רעוויזיע. אויב מ'זאל רעכענען, אז די כוליגאנישע אנפאלען אויף יודען פון די נארא-לייט איז געווען א דירעקטער פועל-יוצא פון דייטשען היטלעריזם, קען מען גלויבען, אז פונ'ם זעלביגען היטלעריזם האבען די יונג-ענדעקעס זיך איבערצייגט אין דער אומווירקזאמקייט פון אט דער אקציע. פארוואס האבען אין היטלער-לאנד אויפגעהערט די יודען-שלעגערייען? ווייל דערמיט האט מען די יודען פון לאנד נישט אויסגעווארצעלט און מ'האט נאר אויפגעשטעלט געגען זיך אלע ליבעראלע און פראגרעסיווע עלעמענטען פון דער גאנצער וועלט. היינט אויב אזוי, לוינט עס דאך נישט אויך פאר פוילען!

פונקט ווי אונזער יודישע תורה האט פאר א יסוד דעם „ואהבת לרעך", וועלכע מ'קען אויסלערנען שטייענדיג אויף איין פוס, און פונדעסטוועגען ווערען אין משך פון טויזענטער יאהרען געמאכט אויף איהר פירושים אויף פירושים אהן א שעור, — אזוי אויך דער שאוויניסטישער „ושנאת לרעך" מוז האבען כלערליי קאמענטארען אין פארשידענע צייטען און ערטער, און די אונטערגעטראגענע ניטל-מתנה איז אהן ספק דער לעצטער קאמענטאר פאר יודען-שנאה אין פוילען, געבויט אויף אלע פראקטישע מסקנות פון יודען-שנאה דא און דארט.

וואס-זשע איז דער חילוק צווישען די טעאריעס פון אלט און יונג?

די אלטע טענה'ן, אז קיין יורידישע באגרענצונגען פאר יודען זענען נישט נויטיג, נאר בלויז די פאווארזירונג פון אייגענע פוילישע אונטערנעהמונגען. מ'דארף בכלל נישט פיינד האבען יענעם, נאר ליב האבען זיך. ממילא וועט שוין דער ציל דערגרייכט ווערען. די יונגע אבער מיינען, אז דאס איז נאך ווייניג. א חוץ דעם געפיהל-אנטיסעמיטיזם מוז אויך זיין דער געזעצגעבערישער, מ'דארף פאר יודען פשוט פארשטעלען דעם וועג צו כל'ערליי פרנסות. אנדערש וועלען מיר, פאליאקען, קיינמאל נישט האבען קיין גאראנטיע געגען זייער דינאסטיע.

איז דאס אלץ וויכטיג צו וויסען נישט בלויז פאר אונז, כדי מיר זאלען וויסען, ווי צו רעאגירען דערויף, נאר אונזער אפיציעלע מאכט, וואס איז דאך נישט קיין ענדעקישע, דארף זיך מיט אט די אינטענצן באקענען.

ווארום אונזער אפיציעלע מאכט, ווייזט זיך ארויס, איז אפט זעהר נאאיוו און ווייס נישט אזעלכע זאכען, וועגען וועלכע פויגעלעך שרייען שוין ארום פון די דעכער.

אזוי, למשל, בעת די בלוטיגע שלעגערייען אין די גאסען, האבען ס'רוב אונזערע מאכט=ארגאנען געוואוסט בלויז, אז די לאבוזעריעס האט זיך צושפילט, אבער אז דאס זענען ארגאניזירטע גאסען-געשלעגען ספעציעל געגען יודען, האבען זיי נישט געוואוסט. און היות יודען, זייענדיג תקיף אין זייער גערעכטיגקייט, האבען זיך נישט באהאלטען און כמעט זיך ליציטירט מיט זייער העלדישער פערטיידיגונג, האבען טאקע יודען זעהר אפט בעקומען הארבערע שטראפען.

ערשט נישט לאנג האט ביי אנ'עהנליכען פראצעס דער פראקוראר גאנץ אויפריכטיג זיך אויסגעדריקט, אז ער פערשטייט נישט, פארוואס זאלען עס פוילישע שול-יונגען גאר פלוצים, אהן א פארוואס, כאפען שלאגען יודען!

נאך ערגער איז די לאגע ארום די עקאנאמיש-פאליטישע קלעפ, וואס מ'גיט אונז און וואס מ'פערמעסט זיך נאך אונז צו דערלאנגען. דא קען מען טאקע די שנאה איינוויקלען אין אהבה, אז קיינער זאל באמת נישט זעהען די עיקר=כוונה פון די קאמפען.

באיקאטירען יודען איז אנטיסעמיטיזם, אבער רעקאמענדירען און מקרב זיין פאליאקען איז דאך א פאטריאטישע מצווה — ווער קען זיך שטעלען געגען דעם?

און פאטריאטישע מצוות זענען פאראן א סך: אויך עטאטיזם און מאנאפאליזם און קאנצעסיאניזם געהערען צום דאזיגען מין. און מיר וועלען קיינמאל נישט קענען האבען קיין טענות צו קיינעם פון די מאכט-ארגאנען, אויב אויפ'ן דאזיגען וועג פון מקיים זיין פארשידענע פאטריאטישע מצוות וועלען יודען ארויסגעשטויסען ווערען פון זייערע פרנסות און בלייבען דעקלאסירט.

ס'איז דעריבער כדאי, די פיהרענדיגע ע׳ע=מענטען און דעצידירענדיגע פאקטארען זאלען וויסען די אמת'ע כוונה פון אט די אלע מצוות, וועלכע שטאמט לכתחילה נישט פון פאטריאטיזם, נאר פון סאציאלאגישער שנאה צו יודען, וועלכע דאווענען טאקי אין אנ'אנדער שוהל, האבען איבער הונדערטער יאהרען געבויטעט און געשוויצט אויף פוילישער ערד און האבען פולשטענדיגע רעכט, צוגלייך מיט אלע אנדערע. צו עסען פון איהר ברויט.

פ. ק.

דער גורל פון אבא אחי מאיר

ענגלאנד שיקט איהם ארויס פון דער „יודישער נאציאנאלער היים"

ווי ס'איז מיטגעטיילט געווארען פון א"י, ווערט פון דארט ארויסגעשיקט, אהן רעכט זיך ווען ס'איז צוריקצוקעהרען, דער באקאנטער רעוויזיאניסט אבא אחי מאיר, וועלכער איז געווען ארעסטירט אין צוזאמענהאנג מיטן ארלאזאראוו מארד און איז אפגעזעסען א לאנגע צייט אין תפיסה. וועגען דעם דאזיגען אויפטו פון דער א"י-מאכט שרייבט ד"ר י. טהאן אין „נ. דז.".

ד"ר טהאן שטרייכט קודם כל אונטער, אז אחי מאיר איז ווייט נישט זיין טיפ, ד.ה. אז ער איז ווייט פון געניסען זיין סימפאטיע. ד"ר טהאן וואלט געווען זעהר נישט צופרידען, ווען אזעלכע טיפען וואלט געווען פיל צווישען יודען. ר'וואלט געווען זעהר אונגליקליך, ווען אזעלכע פערשוינען און זייערע מעטאדען וואלטען געפינען א סך נאכפאלגער. אבער די האנדלונג פון דער פאלעסטינער אדמיניסטראציע האלט ד"ר טהאן פאר א נישט דערלאזבארע, נישט דערהערטע, און ער פראטעסטירט מיט דער גאנצער ענערגיע געגען אזעלכע מעשים.

קודם כל, שרייבט ד"ר טהאן, רעגט אויף דער איינפאל גופא ארויסצוטרייבען א יוד פון זיין „נאציאנאלער היים". צי ליגט נישט אין דאזיגען ווארט, וואס איז אויסגעטראכט געווארען דורך די ענגלענדער גופא, אז דאס איז דאך נישט קיין פרעמד לאנד, פון וואנען מ'קאן עמיצען ארויסבעטען, און ער ווערט א נישט בעקוועמער גאסט? אין מאנדאט אליין און אין אלע אפיציעלע דאקומענטען, וואס זענען מיט איהם פערבונדען, ווערט בפירוש געזאגט, אז יודען אימיגרירען נישט קיין פאלעסטינע, נאר קעהרען זיך צוריק אהין. צו איז נישט בפירוש געזאגט אין אלע דאקומענטען, אז א יוד אין פאלעסטינע איז ביי זיך אינדערהיים און פון דער אייגענער היים קאן מען דאך נישט קיינעם באזייטיגען!

ד"ר טהאן שטעלט זיך אפ אויפן רעוויזיאניזם, אויף דער פארמעלער זייט, פארוואס מ'שיקט אחי מאיר'ן ארויס פון לאנד, און וואס איז אייגענטליך זיין שולד? אין דעם, וואס ער פאדערט אויסדריקליך, אז די „נאציאנאלע היים" זאל וואס גיכער פערווירקליכט ווערען? זאל זיך די רעגירונג מיט איהם רעכענען אין לאנד גופא, אויב זי האלט, אז זיינע פאדערונגען קאן מען נישט ערפילען. די ענגלישע רעגירונג ווייסט דאך ווי אזוי פעסט און שטארק אין אזעלכע פאלען צו רעאגירען. זי פילט אן א שטייגער די טורמעס מיט מענשען, וועלכע האבען געהאט די העזה צו קומען אין לאנד אהן ערלויבניש.

אט דאס אליין, שרייבט ד"ר טהאן, איז אזא שארפע אונגערעכטיגקייט, אז מ'קאן פשוט נישט פערשטיין. ווי אזוי די פעלקער-ליגע טאלערירט דאס. ווייל לאמיר אננעהמען, אז דער ענגלענדער האט דאס רעכט צו פערמאכען די טויערן פון א"י פאר אנ'אימיגראנט און אז איינער, וואס האט נישט קיין סערטיפיקאט, מעג בעזייטיגט ווערען נאר פון וואנען און אויף וואספאר גרונד קומט יענעם א שטראף?... אבער הונדערט מאל ערגער איז אזא מין נעהמען זיך דאס רעכט ארויסצוטרייבען פון לאנד א מענש, וואס זיין גאנצער פערברעכען בעשטעהט אין דעם, אז ער פאדערט מיט א צו שטארקען טעמפעראמענט ס'זאלען ערפילט ווערען די פייערליכע הבטחות, וועלכע זענען פאר'ן גאנצען יודישען פאלק געמאכט געווארען נישט נאר דורך ענגלאנד, נאר דורכ'ן גאנצען פעלקערבונד.

ווען ס'זאל זיך ארויסווייזען, אז אין בריף, וואס די פאלעסטינער רעגירונג האט געשיקט צו אחי מאיר'ן מיט אנ'אויפפאדערונג צוצושטעלען זיינע דאקומענטען, וואס בערעכטיגען איהם צו וויילען אין פאלעסטינע, ליגט בעהאלטען די כוונה צו כאפען איהם אויף עפעס, וואס זאל בערעכטיגען דאס ארויסשיקען זיינס, דאן מוז דאס גאנצע יודענטום זיך שטעלען צום שוץ פון אונשולדיגען קרבן. דאס וואלט אייגענטליך געהייסען, אז א יוד געפינט זיך אין א"י מיט'ן חסד פון ענגלאנד, און אזוי איז עס נישט. דער גורל פון אחי מאיר'ן נעהמט אן א נאציאנאלען כאראקטער. דאס איז שוין נישט דער גורל פון א יחיד, נאר א צושטערונג פון זייל, אויף וועלכען ס'האלט זיך דער גאנצער בנין. אט דעם יסוד דארף מען שיצען געגען אלע אנגריפען.

היטלער — דאס וועקצייג פון דער דייטשער רעאקציע

ווען וועלען די רעכטע זיך פון איהם בעפרייען?

דער באקאנטער פראנצויזישער זשורנאליסט פיליפ בארעס האט אלס פערטרעטער פון עטליכע בלעטער פערבראכט אין דער נאצי-מלוכה און גיט איצט אנ'אויפקלערונג פון די געשעהענישען, וואס קומען איצט פאר אין דייטשלאנד.

בלעטער שרייבען איצט וועגען „דייטשען סוד". ס'איז אמת, זאגט בארעס, א סוד איז פערהאן, אבער ער געפינט זיך גארנישט דארט, וואו מ'זוכט איהם געוועהנליך. דער זין מוז „שטילען פאגראם", וואס פערטרעט איצט דעם 30-טען יוני ד. י., איז פארן פראנצויזישען זשורנאליסט אינגאנצען קלאר; נעבעלדיג איז בלויז דער צוקונפטיגער גורל פון פיהרער גופא, וועלכער גיט נאך איין פאזיציע נאך דער אנדערער אונטערן דרוק פון די רעכטע און מיליטערישע קרייזען.

סוף 1932 האבען די רעכטע פארטייען פערשטאנען, אז זיי זענען נישט אימשטאנד צו רעגירען מיט דייטשלאנד. די בורזשואזיע, וועלכע האט געליטען פון דער אינפלאציע, די ארמעי, וועלכע איז געווען געבונדען איבער די הענד און פיס דורך די פרידענס-טראקטאטען, און די אינדוסטריעלער, וועלכע זענען געווארען אפגעשוואכט א דאנק דעם עקאנאמישען קריזיס, האבען פערלוירען די מאכט איבער'ן פילמיליאניגען דייטשען פראלעטאריאט. פאן פאפען און זיינע פריינד האבען זיך אפגעזאגט פון דער האפנונג אנצובינדען דעם לאנד א רעגירונג וואס זאל זיך האלטען אויף די שפיצען פון די באגנעטען, אפשר דערפאר, ווייל באגנעטען איז אויך געווען ווייניג.

די איינציגע האפנונג געגען דער כוואליע, וואס איז אנגעקומען פון לינקס, האט דאס רעכטע דייטשלאנד געזעהען אין היטלערן. היטלער האט געפונען א שפראך, וואס איז גלייכצייטיג אי א פאטריאטיש, אי סאציאליסטיש און וואס האט אויף אפמאגיש'ן אופן נייטראליזירט די רעוואלוציאנערע טענדענצן פון די דייטשע מאסען.

נאך יאנואר 1933 האט זיך אנגעהויבען גאר עפיס אנדערש. די רעכטע קרייזען האבען געטון אלצדינג, כדי צוצוברעכען דעם סאציאליזם פון היטלערס באוועגונג, דעם פליגעל, וואס איז אין דער גאנצער באוועגונג זיינער געווען אפשר דער לעבעדיגער טייל.

ס'האט זיך אנגעהויבען א שווערער קאמף, און מיר זענען איצט אפשר עדות פון אויסגאנג זיינעם: היטלער האט דערגרייכט שנעלע, געוואלדיגע, אבער דערביי נישט פעסטע רעזולטאטען. ער האט אימפראוויזירט די אייניגקייט פון רייך און האט אויפגעלעבט די דייטשע ארמעי. דאס זענען זיינע צוויי ערפאלגען, דערפאר האט ער געליטען א מפלה אין דער קירכען-פראגע, ער האט נישט געקענט צוקלאפען די בלאקאדע ארום דעם רייך און האט גארנישט אויפגעטון פאר דער דייטשער פאלקסווירטשאפט.

די רעכטע האבען געצווינגען די קאנסעקווענצען פון זיינע ערפאלגען און מיספאלגען. די רעכטע האבען קודם כל קאנסטאטירט דעם געוואלדיגען וואוקס פון דייטשלאנדס מיליטער-מאכט, וועלכע קאן שוין איצט דינען אלס פונדאמענט פאר א רעאקציאנערער רעגירונג, פון דער אנדערער זייט האבען זיי מיט פרייד קאנסטאטירט דעם פולען דורכפאל פון היטלערס „סאציאליזם".

פאר די רעכטע האט דער „מאור זיין שולדיגקייט אפגעטון" און זיי האבען פון דער זייט אנגעהויבען צוגרייטען דעם מאמענט, ווען דער מאור וועט קיינעו אוועקגיין. דאס אנזאמלען זיך פון רעכטע כוחות האט זיך בעסטע אויסגעדריקט אין די בלוטיגע געשעהענישען פון 30=טען יוני און דאן אין דער איצטיגער ליקווידאציע.

ס'איז נישט בעוואוסט, צי אויך דער „[illegible]" יעצט וועט מסכים זיין אוועקצוגיין, און צי וועט די רעכטע אזוי לייכט געלונגען זיך אנ'עצה צו געבען מיט די כוחות, וועלכע ער האט ארויסגערופען. היטלער איז נאך ביז'ן היינטיגען טאג ארומגערינגעלט מיט א לעגענדע פון דעם רוב דייטשען, די באקאנטע „דייטשע אייניגקייט" איז פערקערפערט אין איהם, אויף איהם זענען קאנצענטרירט די רעשטלעך פון די עקאנאמישע און סאציאלע האפנונגען.

ס'איז מעגליך, אז די רעכטע וואלטען מסכים געווען צו ליקווידירען דעם היטלעריזם און היטלערן צו פערהאלטען. אבער וואס פארא פרעסטיזש וועט דאן בלייבען ביים פיהרער. וועלכער האט זיך אפגעזאגט פון זיינע אייגענע אידעאלען?

די רעכטע קאנען האנדלען לויט'ן פרינציפ „איך האב דיך געבוירען, דו וועסט זיין מיין קרבן". אבער צי ריזיקירען נישט די רעכטע ווידעראמאל זיך צו געפינען אין דער לאגע פון יאהר 1932, דאס הייסט פאר דער נויטווענדיגקייט אנצווענדען ברוטאלע קראפט?

די גאנצע פראגע ליגט דעריו, צי וועלען די רעכטע האבען גענוג מיליטערישען כח אויף צו נעהמען אין זייער האנד דאס לאנד, וואס וועט אפגערייניגט ווערען פון היטלער'ן און זיינע מיסטישע טעאריעס?

דער גורל האט געוואלט, אז די צוקונפט פון דייטשלאנד זאל זיין פערבונדען ביז צום סוף מיט דער פערזענליכקייט פון עסטרייכישען מאלער=נאזעלען. היטלער בלייבט דער שליסעל פון דייטשען סוד. זיין פערזענליכער גורל וועט ווירקען אויפ'ן גורל פון דייטשלאנד, דערפון דארף מען נאטירליך נישט דרינגען, אז דער אויסגאנג פון די געשעהענישען איז אפהענגיג פון איהם.

נייער פאָלקסבלאַט

דאס לאָדזער לעבען

נייער פאָלקסבלאַט

יאַנואַר	מיטוואָך 2
זון-אויפגאַנג 7.44	כז
זון-אונטערגאַנג 3.33	טבת תרצ"ה

דעטייל-געשעפטען, וואָס פערקויפען אייגענע אויסאַרבייטונגען
דאַרפען נישט האָבען קיין בעזונדערע פּאַטענטען

(2) לויט ווי עס איינפאָרמירט אונז די לאָדזשער פינאַנץ קאַמער דאַרף מען אויף דעטייל-פערקויף פון פּראָדוקטען פון אייגענע אויסאַרבייטונג נישט האָבען קיין פּאַטענטען, אפילו דאַן, ווען דאָס אָרט פון פערקויף געפינט זיך אין אַ בעזונדערן לאָקאַל.

פּראָדוצענטען, וואָס האָבען געוועלבער, וואו זיי פערקויפען סחורות פון אייגענער אויסאַרבייטונג אין דעם זעלבען בנין, וואו עס געפינט זיך זייער אַרבייטס-וואַרשטאַט, זענען נישט מחויב אויסצוקויפען קיין בעזונדערע פּאַטענטען.

בעזונדערע האַנדעלס-פּאַטענטען דאַרף מען האָבען בלויז ביים פערקויפען, אַ חוץ אייגענע אויסאַרבייטונגען, אויך אַנדערע סחורות.

א רייה ניי-יאָהר-שינוים
ענדערונגען אין טעלעפאָן, געריכטס-אָפּצאָהלען, געזעלשאַפטליכע פערזיכערונגען א. א. וו.

(2) מיט'ן נעכטיגען 1. יאַנואַר 1935 זענען אַריין אין לעבען פאָלגענדע ענדערונגען:

עס איז אַריין אין קראַפט דער נייער טעלעפאָנישער טאַריף, וואָס זעהט פאָר צוויי קאַטעגאָריעס פון אָפּצאָהלען פאַר אַפּאַראַטען, ווי דהיינו, קאַטעגאָריע A (15 זלאָטעס ביי 75 געשפּרעכען) און קאַטעגאָריע B (22 זלאָטעס ביי 200 קאָנטינגענט-געשפּרעכען חודש'ליך). חוץ מזה איז רעדוצירט געוואָרען דער אָפּצאָהל פאַר אונטערשטעטישע געשפּרעכען – פון 40 אויף 24 גראָשען פאַר אַ 3-מינוטיג געשפּרעך.

אין די שטעטישע געריכטען האָבען אָנגעהויבען צו פערפליכטען נייע געריכט-אָפּצאָהלען, ווי דהיינו – געריכטס-אָפּצאָהלען ביז 50 זלאָטעס וועלען רעאַליזירט ווערען אין געריכטס-מאַרקען, און העכער פון 50 זלאָטעס–אין מזומן. אין מזומן מוז אויך אַריינגעטראָגען ווערען קאַסאַציע-קוויטציעס און עקזעקוציע-אָפּצאָהלען.

עס גייט אויך אַריין אין לעבען די רעפאָרם פון געזעלשאַפטליכע פערזיכערונגען. עס ווערען סקאַסירט די בעזונדערע אינסטיטוציעס פון „זופּו“. אַנגעשטעלטע, וואָס פאַרדינען מעהר, ווי 725 זל. חודשליך וועלען בעפרייט ווערען פון דער פליכט צו געהערען צו דער סאָציאַלער פערזיכערונגס-אַנשטאַלט.

עס ווערען אויך פערברייטערט די קאָמפּעטענצען פון דעם אַרבייטס-אינספּעקטאָריאַט.

עס גייט אַריין אין קראַפט דאָס נייע רעגלעמענט וועגען שטייער-טערמינען, און דערביי וועט דער לאָקאַל-שטייער בעצאָהלט ווערען נאָכ'ן אָפּוואַרטען די צייט. אין יאָהר 1935 וועלען די צאָהלער פון לאָקאַל-שטייער אויסנאַהמסווייז בעצאָהלען בלויז 3 קוואַרטאַל-ראַטעס.

שוידערליכער זעלבסטמאָרד פון א יודישן פאַבריקאַנט אין פאַביאַניץ
ער האָט זיך אויפגעהאָנגען אין זיין אייגענעם פאַבריקס-לאָקאַל

נעכטען איז אין פאַביאַניץ פאָרגעקומען אַ שוידערליכער זעלבסטמאָרד פון אַ פאַביאַניצער אָנגעזעהענעם פאַבריקאַנט, דעם 62 יעהריגען איטשע וואָלף באָראָכאָוויטש.

באָראָכאָוויטש איז געווען אַ רייכער פאַבריקאַנט, ער האָט געהאַט אַ גרויסע פאַבריק פון קליידער-שטאָף אויף קאָנסטאַנטינער 8. דאָרט אין דעמזעלבען הויז געפינט זיך אויך זיין וואוינונג.

נעכטען 8 אַ זייגער אין דער פריה איז באָראָכאָוויטש אַרויס פון זיין וואוינונג, נישט זאָגענדיג וואוהין ער געהט, ווען ער איז אַ לענגערע צייט נישט צוריקגעקומען, האָט זיך די פאַמיליע אָנגעהויבען בעאונרוהיגען, קיינעם איז אָבער נישט איינגעפאַלען, אַז באָראָכאָוויטש איז אַוועק אין דער פאַבריק, וועלכע איז צוליב ניי-יאָהר נישט געווען טעטיג. ערשט ווען אין דער פאַבריק איז געקומען אַ שרייבער פון דער פירמע, האָט ער אין איינעם פון די זאַלען דערזעהען אַ שוידערליכען בילד, אויף אַ האַק אין מיטען פאַבריקס-זאַל איז געהאָנגען באָראָכאָוויטש איינגאַנצען בלוי, ער האָט געמאַכט אַ געוואַלד, ס'זענען זיך צונויפגעלאָפען די הויז-מענשען און איבערשניידענדיג די שטריק, וועלכע איז געמאַכט געוואָרען דורך עטליכע שנעלער גאַרן, האָט מען אַרויסגערופען אַ דאָקטאָר, ליידער איז שוין געווען צו שפּעט, באָראָכאָוויטש האָט מעהר נישט געלעבט.

די ידיעה וועגען זעלבסטמאָרד פון באָראָכאָוויטש'ן האָט אין פאַביאַניץ געמאַכט אַ גרויסען רושם, דער זעלבסטמערדער איז געווען אַן אָנגעזעהענער פאַבריקאַנט, אַ משכיל און אַ גוטער ציוניסט. די סיבה פון זעלבסטמאָרד איז נישט בעקאַנט.

מעקלערס און אגענטען
זייערע רעכט און פליכטען לויט די נייע קאָדעקסען

די שטענדיגע בעציהונגען צווישען אַנ'אַגענט מיט דער פערטרעטענדער דורך איהם פירמע פערפליכטען די לעצטע צו פעריאָדישע אָפּרעכנונגען. געוועהנליך רעגולירט די פראַגע פון אָפּרעכנונגען דער געשלאָסענער אָפּמאַך. קוים איז דער ענין אין אָפּמאַך נישט נאָרמירט, דאַרף דאָס אָפּרעכענען און דאָס אויסצאָהלען פון בעטרעף פאָרקומען יעדע 3 חדשים, ד. ה. צום סוף פון געגעבענעם קאַלענדאַר-קוואַרטאַל (31 מערץ, 30 יוני, 30 סעפּטעמבער, 31 דעצעמבער) אַלעפאַלס ביים אויפלעזען דעם אָפּמאַך.

ביים אָפּרעכנען מוז די פירמע פערשאַפען דעם אַגענט אַנ'אויסצוג פון אַלע געשלאָסענע דורך זיין פערמיטלונג האַנדעלס-טראַנזאַקציעס. אויפן מאָטיווירטען פערלאַנג פון בעטרעפענדען אַגענט, קאָן דאָס געריכט צווינגען די פירמע פאַרצושטעלען די אייגענטליכע האַנדעלס-ביכער, אויפן סמך פון וועלכע דער אויסצוג איז צוזאַמענגעשטעלט געוואָרען. דער לעצטער כלל איז נוגע בלויז רעגיסטרירטע סוחרים.

פון די אַלע אַנגעוויזענע הנחות געניסט נישט קיין מעקלער. דעסגלייכען פערנעמט זיך אויך נישט דאָס געזעץ מיטן ענין פון בעזייטיגען אַ מעקלער שוין דערפאַר, ווייל ער געפינט זיך נישט אין קיין פעסטער בעציהונג מיט דער פירמע.

וואָס שייך דאַגעגען אַנ'אַגענט, מוז ער בעקינדיגט ווערען 3 חדשים פריהער. דער קינדיגונגס-טערמין דאַרף זיך ענדיגען מיטן סוף קאַלענדאַר-קוואַרטאַל. דאָס געזעץ דערלויבט אָבער אין דעם פּרט פרייע אָפּמאַכען. אויפן סמך פון וועלכע אַ קינדיגונג מעג פאָרקומען אויף אַ קירצערען טערמין און דער קינדיגונגס-טערמין דאַרף נישט זיין קיין גלייכער פאַר ביידע צדדים. דעסגלייכען קאָן די קינדיגונג בלייבען אין קראַפט אַפילו, ווען דערצו איז נישט געווען קיין וויכטיגע סיבה.

דער מאַנגעל אין רעכטליכען שוץ אין פּרט פון קינדיגונג איז דעם אַגענט פערגיטיגט בעוואַזיים זיכערען זיין חוב. זיין פּרעטענציע וועגען פּראָוויזיע, זיין רעכט צוריקצובעקומען ערטיילטע קאַנטעס, צוריקצומאָנען צוגעזאָגטע אויסגאַבען און קאָסטען ווערט בעפאָרצוגט מיטן כּח פון אַזוי גערופענעם משכנות-רעכט אויף אַלע בעוועגליכע גיטער און ווערט-פּאַפּירען, וועלכע זענען איהם דורך דער פירמע איבערגעגעבען געוואָרען אין שייכות מיט זיין אַגענטורישע טעטיגקייט, כּל זמן די דאָזיגע אָביעקטען געפינען זיך אין זיין רשות.

כּדאי נאָכאַמאָל צו בעמערקען, אַז אַנ'אַגענט פּונקט אַזוי ווי אַ מעקלער, האָט נישט קיין רעכט צוריקצופאָדערען די געמאַכטע אויסגאַבען און קאָסטען, סיידען אין געשלאָסענעם אָפּמאַך איז דער דערמאָנטער פּרט בפירוש פאָרגעזעהען.

אַלע תביעות פון אַנ'אַגענט אָדער מעקלער צו דער פירמע ווערט פערעלטערט נאָכן אָפּלויף פון 5 יאָהר.

וואָס שייך דער פראַגע, וועלכעס געריכט און לויט וועלכע געזעצען איז בערופען צו משפּט'ן אַ סכסוך פון אַנ'אַגענט אָדער א מעקלער, אויב ס'האַנדעלט זיך וועגען אַ סכסוך מיט אַן אויסלענדישער פירמע, דאַרף פעסטגעשטעלט ווערען, אַז אין דעם זענען מאָסגעבענד די בעשטימונגען פון די אָפּמאַכען אָדער דאָס אָרט, וואו די טעטיגקייט איז אויסגעפיהרט געוואָרען.

יודיש
מאַריאָנעטען-שפּיל
„בערל-שמערל-טעאַטער“
אָנפיהרונג משה בראָדערזאָן
אין קאַפע „אידעאַל“
(פּיעטריקאָווער 48)
היינט, מיטוואָך–1 פאָרשטעלונג:
אָנהייב 9 אָוונט.
קאָנסומאַציע 1 זל.
דאָס ערשטע פּראָגראַם א. נ.
„אַזוינס און אַזעלכעס“
עס ווערען געגעבען קאַריקאַטורען פון:
ד"ר רזין-און-בלאָט, ד"ר פּלויש, אָסקאַר קאָנסומי, מאַקס קאָנסול, יצחק גרינבוים, חיים ראָסנער, דיר. צאָהל-מייסטער, לייביש פאָן ראָזענבערג, גרשון וואָוילמאַן, ר' יאָסעלע מנ'ער. קאָמענדאַנט בערעק מאָזלערסאָוויטש, פּאַניע די חזנ'טע, מאַדאַם אסתר טענדעראָוואַ, באָקס ראָטהאָלץ, שמעריל-עט-בעריל, פּיניעלע מזיק, יעקב קנאָק-אַוט, פּאַנגאַ דעפּעשקובנאַ, וואַלענטי ראַדני, וואָיטשעך כאָוואַ די דאָזאָרצאַ.
טעקסטען: משה בראָדערזאָן, י. אָבּרושעוויטש און ה. י. בזשוסטאָווסקי. לאַלקעס געשניצט — ש. מאַטבאַק. מוזיק אַראַנזשירט: דוד בײַגעלמאַן.
קאָנסומאַציע 1 זל.

ניי-יאָהר-וואונשען
האָט נעכטען אָנגענומען דער וואָיעוואָדע און דער רעגירונגס-קאָמיסאַר

אין שייכות מיטן נעכטיגען ניי-יאָהר-טאָג, האָט אין קאָנפערענץ-זאַל פון דער וואָיעוואָדזטווע, דער וואָיעוואָדע האַוקע-נאָוואַק נעכטען אָנגענומען ניי-יאָהר-וואונשען פאַרן מלוכה-פּרעזידענט און דער רעגירונג פון דעלעגאַציעס, אינסטיטוציעס און בירגער.

בעזונדער האָט אינם קאָנפערענץ-זאַל פון דער לאָדזער שטאָט-פערוואַלטונג, אָנגענומען ניי-יאָהר-וואונשען דער רעגירונגס-קאָמיסאַר ה' וואַצלאַוו וואָיעוואָדזקי.

מצד דער יודישער קהלה איז ביים וואָיעוואָדע געווען אַ דעלעגאַציע אין די פּערזאָנען פון: וויצע-פּרעזעס בערגער, פּרעזעס פון ראַט פישעל ליבערמאַן און פּרנס כאַרי.

מצד די האַנדווערקער זענען געווען די ה"ה גלאַסמאַן און גלאַטמאַן.

פּאַטענטען-קאָנטראָלעס אין געשעפטען

פון היינט אָן וועלען די קאָנטראָלערען פון די שטייער-אַמטען אָנהויבען צו קאָנטראָלירען די געשעפטען צי זיי האָבען אויסגעקויפט פּאַטענטען. די געוועלבער און געשעפטען, וועלכע מ'וועט טרעפען האַנדלען און זיי וועלען נאָך נישט האָבען קיין נייע פּאַטענטען וועט מען בעשטראָפען מיט אַ געלד-שטראָף ביז 20 מאָל אַזוי פיל וויפיל ס'באַטרעפט דער פּאַטענט.

די, וועלכע האָבען נישט בעוויזען אויסצוקויפען פּאַטענטען ביז ניי-יאָהר און ווילען נישט האַנדלען ביז זיי וועלען האָבען אויסגעקויפט דעם נייעם פּאַטענט וועט מען נישט בעשטראָפען, מ'קען נאָר מאַכען אַ פּראָטאָקאָל אין דעם פאַל ווען דער פּאַטענטען-קאָנטראָלער טרעפט דאָס געשעפט אָפען, קוים אָבער טרעפט ער דאָס געשעפט פערמאַכט, קאָן ער קיין פּראָטאָקאָל נישט צוזאַמענשטעלען.

ביז'ן 6 מערץ — דער קאַרנאַוואַל-סעזאָן אין לאָדז

(2) מיט'ן נעכטיגען טאָג האָט זיך אין לאָדז אָנגעהויבען דער היי-יעהריגער קאַרנאַוואַל-סעזאָן עס ווייזט זיך אַרויס, אַז צוליב'ן דויערענדיגען קריזיס פערקלענערט זיך יאָהר-יעהרליך די צאָהל מאַסקאַראַדען אין אונזער שטאָט.

היינטיגעס יאָהר וועט, אויסנאַהמסווייז, דער קאַרנאַוואַל-סעזאָן דויערען זעהר לאַנג, נעמליך — ביז'ן 6 מערץ ד. י.

רעפּרעזענטאַנץ-טעאַטער „ראָזמאַיטאָשטשי“ ציגעל-נאַס 27 טעל. 112-25.
דירעקציע: דוד צעלמייסטער.
גאַסטשפּילען פון דער איינציגער
רעגינאַ צוקער
פאָלקס-פייערדיגער קאַסקאַדנע סוברעטין
זי זינגט! / זי טאַנצט! / זי מאַכט פרעהליך! / זי ברענגט אַ וועלט!
היינט מיטוואָך, 9.30 אָוונט
גרויסע הנחה- און פאָלקס-פאָרשטעלונג
אַלע בילעטען אין פּאַרטער 1 זל.
רעגינאַ צוקער אין איהר שלאַגער-ראָלע שלום „דאָס הונדל“
דאָס הונדל

אין צווייטען אַקט קומט פאָר אַ גרויסע קאָנצערט-אַפּטיילונג מיט'ן אַנטייל פון רעגינאַ צוקער און דעם גאַנצען אַנסאַמבל.
מאָרגען דאָנערשטאָג
נייערע געשט. צו פּאָפּולערע פּרייזען
איציקל שאַלטיק
מיט רעגינאַ צוקער.

צוגאב-פאבאר

(2) דעם 15-טען יאנואר ק. ה. וועט זיין טעטיג א צוגאב-פאבאר-קאמיסיע פאר פ.ק.או. לאדז שטאט 1, פיעטריקאווער 165. עס דארפען זיך שטעלען פאבאראווע פון יאהרגאנג 1913 און עלטערע, וועלכע האבען נאך נישט רעגולירט זייער מיליטער-פליכט און וואוינען אויפן שטח פון 11 9, 8, 5, 3, 2 קאמיסאריאטען.

דעם 28. יאנואר ק. ה. וועט אויך זיין טעטיג א צוגאב-פאבאר-קאמיסיע פאר פ.ק.או. לאדז 2, פיעטריקאווער 165. עס דארפען זיך אהין שטעלען די פאבאראווצעס פון יאהר 1913 און עלטערע, וועלכע האבען נישט רעגולירט זייער מיליטער-פליכט און וואוינען אויפן שטח פון 14, 13, 12, 10, 7, 6, 4, 1 קאמיסאריאטען און האבען בעקומען נאמענטליכע אויפפאדערונגען פון שטאט-סטאראסטווע.

די פאבאר-רשימה פון יאהרגאנג 1914

וועט מען קאנען נאכזעהן פון היינט דעם 2 יאנואר ביז'ן 15 יאנואר

(א) אנהויבענדיג פון היינט ד. 2 ביזן 15 יאנואר 1935 וועט אין מיליטער-ביורא פון דער לאדזער שטאט-פערוואלטונג (פיעטריקאווער 165) ארויסגעלייגט ווערען פאר דער עפענטליכקייט דער רעיעסטער פון פאבאר-פליכטיגע פון יאהרגאנג 1914.

אלע פאבאראווצעס פון 1914 וועלען אין משך פון דער צייט דארפען קאנטראלירען, צי זיי זענען אריינגעטראגען געווארען אין דער רשימה און אין פאל ווען זיי וועלען פעסטשטעלען אומפינקטליכקייטען, וועלען זיי דארפען מעלדען, מ'זאל זיי אויסבעסערען. דערביי וועלען זיי דארפען צושטעלען ענטשפרעכענדע דאקומענטען.

בעאמטע פון דער עלעקטראווניע מוזען לעגיטימירט ווערען!

די דירעקציע פון דער עלעקטראווניע איז מודיע דורך אונזער פערמיטלונג, אז פון 2 יאנואר ה. י. דארף מען ביי די עלעקטראווניע-בעאמטע פאדערען בלויז לעגיטימאציעס, וואס זענען פערזעהען מיט פאטאגראפיעס, שטעמפלען, פלאמבעס, און אונטערשריפטען פון דער דירעקציע.

די דירעקציע פון דער עלעקטראווניע בעט בפירוש צו פאדערען די לעגיטימאציעס ביי איהרע בעאמטע, וואס זענען אין דער שטאט טעטעפטיגט ביים ערלעדיגען זייערע פליכטען, און זי דערקלערט, אז זי וועט נישט זיין פעראנטווארטליך פאר די מיסברויכען, וואס קאנען בעגיין פערזאנען, וועלכע קאנען זיך אנגעבען אלס עלעקטראווניע-בעאמטע און האבען נישט די נויטיגע לעגיטימאציעס.

DR. MED. H. LUBICZ

פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקה.
צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 141-32
עמפפאנגס-שעה'ן 8–10, 12–2, און 5–8 אווענד
זונטאג און יום-טוב פון 9–11 בייטאג.
און יו"ט 9–1. פאר דאמען בעזונדערער ווארט-זאל.

ארום דעם בעזוך פון ה' ש. זשובאוויצקי אין לאדז

מיטן אנקומען קיין לאדז פון ה' שמואל זשובאוויצקי, דעם גרינדער פון „מגדיאל“ און מיטגליד פון הויפט-דירעקטאריום פון קרן-קימת אין ירושלים, איז אין אונזער שטאט פראקלאמירט געווארען א גרויס: איינמאליגע אקציע פארן קרן קימת, וועלכע דארף בעצוועקען צו שאפען די נויטיגע מיטלען פאר פערענדיגען די באדען-קניות, וואס זענען אונטערגענומען געווארען דורך דעם הויפט-ביורא פון קרן קימת אין ארץ-ישראל.

די זאמעל-אקציע האט זיך ביי אונז אין שטאט שוין אנגעהויבען און אין איהר בעטייליגען זיך די אנגעזעהענסטע ציוניסטישע עסקנים פון שטאט.

דער בעזוך פון ה' זשובאוויצקי איז אויך שטארק אויסגענוצט געווארען פאר א ברייטער פראפאגאנדע און אויפקלערונגס - ארבייט צווישען די ברייטער שיכטען פון די היגע יודישע בעפעלקערונג. באך דעם גרויסען עפאלג פון דער ארץ-ישראל אקאדעמיע זענען פארגעקומען א רייה מאסען-פערזאמלונגען און קלענערע קאנפערענצען.

אין „התאחדות“

א גרויסע פערזאמלונג איז פארגעקומען אין דער ציוניסטישער ארבייטס-פארטיי „התאחדות“ מיט דעם אנטייל פון ה' ש. זשובאוויצקי. ה' איבזש. ליבהאבער עפענט די פערזאמלונג און בעגריסט אין ווארעמע ווערטער דעם חשובען גאסט, וועלכער איז געקומען אין אונזער שטאט אין אזא וויכטיגער שליחות.

דערויף האלט ה' זשובאוויצקי א לענגערען רעפעראט וועגען ארבייטס-פראבלעם אין ארץ-ישראל. דער רעדנער שטעלט זיך אפ באריכות אויף די פערשידענע פראבלעמען וואס זענען פערבונדען מיט דער רעגולירונג פון דער ארבייטס-פראגע אין א"י, וועלכע אונטערשיידעט זיך לגמרי פון די בעדינגונגען אין וועלכע עס געפינען זיך די ארבייטער אין גאר דער וועלט.

איבערגעהענדיג צום באדען-פראבלעם אין א"י ווייזט אן דער רעדנער אויף דער נויטווענדיגקייט צו פערגרעסערען דעם באדען-בעזיץ פון יודישען נאציאנאל-פאנד און ארומרעדענדיג נאך א רייה פראגען, וואס זענען פערבונדען מיטן אויפבוי-ווערק, אין ארץ-ישראל, פערענדיגט דער רעדנער מיטן אפעל צו פערגרעסערען די מיטלען, כדי צו פערשאפען ברייטע באדען-שטיחם אין ארץ-ישראל.

ה' איבזש. ליבהאבער רופט דאן די פערזאמעלטע צוצוטרעטען צו א פערשטארקטער ארבייט פארן קרן קימת.

נאכן רעפעראט איז פארגעקומען א חברישער „טעה“ און מען האט געמיטלעך פערבראכט ביז שפעט ביינאכט.

אין „אהל יעקב“

זעהר אימפאזאנט איז אויסגעפאלען די פייערונג אין דער ציוניסטישער שוהל „אהל יעקב“.

די שוהל איז געווען איבערפולט אזוי, אז א גרויסער עולם האט זיך נישט געקאנט אריינבעקומען אין שוהל.

נאך קריאת התורה האט דער שטענדיגער מטיף פון שוהל ה' לובאשיצקי געהאלטען אין נאמען פון שוהל-קאמיטעט א שעהנע רעדע אין וועלכער ער האט הארציג בעגריסט דעם חשובען גאסט, דעם „אלוף-מגדיאל“, ה' זשובאוויצקי.

דערויף האלט ה' זשובאוויצקי א אינהאלטסרייכע רעדע וועגען דעם יודען-פראבלעם און דעם אויפבוי פון ארץ-ישראל.

דער דאזיגער בעזוך פון ה' זשובאוויצקי אין דער ציוניסטישער שוהל „אהל יעקב“ איז אויפגענומען געווארען זעהר ווארעם מצד די מתפללים און איז פערוואנדעלט געווארען אין א ספעציעלען יום-טוב.

אין „מזרחי“

אן איינגעארטיגע פייערונג איז פארגעקומען אין דעם היגען „מזרחי“ וועלכע האט איינגעאדענט לכבוד זשובאוויצקין א „עונג שבת“.

אין נאמען פון „מזרחי“ האט ה' העלמאן געעפענט דעם „עונג שבת“ און ווארעם בעגריסט דעם חשובען גאסט.

א שעהנע רעדע וועגען די פערשידענע רעליגיעזע פראגען און ארץ-ישראל אויפבוי האט דאן געהאלטען ה' ש. זשובאוויצקי, וועלכער האט בעריהרט א רייה זעהר אקטועלע פראבלעמען.

עס זענען נאך ארומגערעדט געווארען א רייע איבעריגע פראגען פון „מזרחי“ און וועגען דער בעטייליגונג פון „מזרחי“ אין דער ארבייט פאר די נאציאנאלע פאנדען.

צום סוף האבען די „מזרחי“-פארשטעהער פייערליך צוגעזאגט אנצוהויבען א שטארקע טעטיגקייט לטובת דעם קרן קימת לישראל.

די לאדזער שטאט-פערוואלטונג בעוולה'ט די בעפעלקערונג

ביים בעצאהלען פערלענגטע שטייערן

(2) ווי בעקאנט, האט דאס פינאנץ-מיניסטעריום פערקלענערט די צינזען פארן אפשלעפען מיט די איינצאהלונגען, ס'וועלען פון די פערלענגטע שטייערן גענומען ווערען ביז 12 פראצענט יעהרליך, אויב דער פערלענגטער שטייער וועט נישט פונאנדערגעלעגט ווערען אין ראטעס. 9 פראצענט יעהרליך וועט מען צאהלען, אויב דער שטייער-סומע וועט פונאנדערלעגען דאס בעצאהלען די שטייערען אין ראטעס.

די לאדזער שטאט-פערוואלטונג נעמט נאך 15 פראצענט יעהרליך. און דאס איז אן עוולה לגבי דעם שטייער-צאהלער!

פעהלער'ן פון הארץ און נערווען-סיסטעם

דערלויבען נישט צו טרינקען אויפרעגענדע קאווע און טעה. זעהר הייל-קוסטע טעטיגקייט ביי די פעהלערן האט שוין דאס בעקאנטע קרייטער-גמישעכץ פון

Oskar Wojnowski HERBACIANKA

פערלאנגט אין די אפטייקען און סקלאד-אפטעקען.

Skład główny: Warszawa, Al. Jerozolimska 75, tel. 857-25 פרייז פון א שאכטעל 2,50 זל.

אויף דער פראווינץ הערט פערזענדט פאר פאסט דורך נאכנאהמע אמהעגיגסטענס 2 פעקלעך.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: י. דאנצער (זגערזשער 57), וו. גראשקאווסקי (11 ליסטאפאד 15), ס. גארפיין (פילסודסקיעגא 54), י. כאנדושינסקי (פיעטריקאווער 165), ר. רעמבעלינסקי (אנדזשעיא 28), א. שימאנסקי (פשעדזשעלניאנא 75).

אויס — רעאמיור

ס'איז גילטיג בלויז צעלזיוש

(2) פון נעכטען אן זענען ליקווידירט געווארען אלע רעאמיור-טער מאמעטערס און עס זענען גילטיג בלויז די טערמאמעטערס מיט דער פערטיילונג פון צעלזיוש'ן.

א סברא, אז מ'וועט, נישט געקוקט אויף דער דאזיגער קארדינאלער רעפארם, סיי-ווי האבען קאלט און ווארעם — אזוי ווי געווען...

צוזאמענשטויס פון א מאטאציקל מיט א דראזשקע

(2) אויף רוג זגערזשער און פלאץ-קאשטשעלנע אין נעכטען 7 אינדערפריה פארגעקומען א צוזאמענשטויס צווישען א מאטאציקל און א דראזשקע.

דער מאטאציקל האט זיך איבערגעקערט און די צוויי „רייטערס“ זיינע: ראפאל קאלסקי (נארוטאוויטשא 49) און פינקוס אראנאוויטש (לעגיאנען 12) זענען לייכט פערוואונדעט געווארען.

דער דראזשקער האט נישט געליטען.

פערסשאדעט פון גאז

(2) אויף שענקעוויטשא 29 האט זיך נישט-ווילענדיג, מחמת אונפארזיכטיגקייט שטארק פערטשאדעט מיט גאז די דינסטמיידעל מאריא זאל.

מ'האט זי בעוויזען אפצוראטעווען.

קלאנג-סינא-טעאטער

Zachęta

זגערזשער 26

ניי-יאהר-פראגראם! היינט און פאלג. טעג!

— I —

דער גרעסטער שלאגער פון דער פוילישער פילם-פראדוקציע א. ג.

„דער זינגער פון ווארשא“

אין די הויפט-ראלען:

E. Bodo, E. Gorczyńska i M. Znicz.

— II —

„דאן קישאט“

אין דער הויפט-ראל דער גרעסטער רוסישער זינגער שאלאפין.

אנהויב פון די סעאנסען: שבת און יום-טוב 12 א זייגער. געוועהנליכע טעג 4 נאכמ.

● ר. איזראעל

דער בערזע-סוחר

שפאנענדער ראמאן פון יודישען לעבען

80

— דאס איז געווען באר לפנים, אין דער אמת'ען איז די פרוי רובין נישט געווען קיין געטריע.

— זי איז געגנוג ראפינירט, האט דער אינספעקטאר געזאגט:

— יא, ליידער, האב איך געהאט אין איהר א גרויסען טעות, איך האב זי פון שטענדיג אן געהאלטען פאר אן ערליכען מענשען...

— און וואס האט זיך ארויסגעשטעלט, האט דער אינספעקטאר אונטערגעכאפט.

— אז זי איז דאס נישט.

— איצט זענען מיר געקומען דערצו, צו וואס איך האב געצילט. איך פיהל, אז איהר האט עפעס אויפ'ן הארצען און איהר דארפט דאס ארויסווארפען. איך פערזיכער אייך, אז אויב איהר וועט דאס דארפען וועל איך אייך דערין בייהילפיג זיין, האט צוטרוי צו מיר און איך וועט אויך זיין לייכטער.

מארקוס האט זיך שוין געהאט החליטירט, ער מוז דאס אלץ ארויסווארפען פון הארץ און נשמה. ער קען שוין מעהר נישט אויסהאלטען. דאס איז איבער זיינע כוחות.

— גוט, האט מארקוס געזאגט, איך וועל אייך אלץ דערציילען, אויב מיין זכרון וועט מיר נאר דינען, וועל איך אייך דערציילען מיט אלע פרטים, איהר פערשטעהט דאך, אז קיין טאג-בוך האב איך וועגען דעם נישט געפיהרט, אזוי אז ס'איז מעגליך, אז איך זאל האבען עפעס פערגעסען, אבער דאס אלגעמיינע בילד וועט אייך זיין קלאר.

דער אינספעקטאר האט מארקוסן מעהר נישט געפייניגט מיט קיין פראגען, נאר ער האט געווארט ביז ער וועט אליין דערציילען. דער אינספעקטאר האט גוט געקענט די פסיכאלאגיע פון מענשען און האט פערשטאנען, אז מארקוסן איז שוין מיאוס געווארען דאס שווייגען, אז איצט וועט ער שוין אלץ זאגען, הגם ס'איז נישט גע'זען זיכער, צי דאס וועט עפעס ברענגען (?) צוליב דער אויספארשונג.

— דאס וואס איך וועל אייך דערציילען, וועט פאר אייך זיין אפשר מאדנע און אונפערשטענדליך, איך וועל אייך אליין אנווייזען די קוועלע וואו מען בעשולדיגט מיך אין מארד. איך האב אבער בעשלאסען מעהר נישט צו שווייגען, ווייל איך אליין פיהל זיך אונשולדיג, הערט מיך אויס אויפמערקזאם איהר זענט א מענש, וועלכער ארבעטירט זיך אויס געצייכענט. איהר וועט מיך גלייך פערשטעהן און וועט בעגרייפען די לאגע.

מארקוס האט זיך בעקוועמער אוועקגעזעצט אויף זיין שטוהל און אנגעהויבען צו דערציילען. דער אינספעקטאר האט געריכטעט זיין ליולקע און מיט זיינע אייגענע קאלטען בליק געהארכט. מ'האט קיינמאל, לויט דעם אינספעקטארס פנים נישט געקענט וויסען, צי עפעס א ידיעה האט איהם פעראינטערעסירט, אדער, צי עפעס א פאל האט געמאכט אויף איהם א רושם אדער נישט. ער האט אלץ אויפגענומען מיט'ן קלארען שכל און מיט דער שטארקער לאגיק. מארקוס האט זיך אויפמערקזאם צוגעקוקט צום אינספעקטאר, אבער בשום אופן נישט געקענט ארויסדרינגען, וואס פאר א איינדרוק זיין ערצעהלונג מאכט אויפ'ן אינספעקטאר.

— אזוי לאנג ווי רובין האט געלעבט — האט מארקוס אנגעהויבען — בין איך געווען א הויז-פריינד ביי רובינען אין שטוב. דוכט זיך, אז ס'איז נישט אוועק קיין טאג, אז איך האב נישט געזאלט דארט זיין. ס'איז קיינמאל נישט געווען קיין פאל, אז מיר זאלען זיך צוקריגען אדער צווישען אונז זאל פארקומען אפילו דער קלענסטער קאנפליקט און דעריבער האט מיך רובין'ס טויט אזוי שרעקליך דערשיטערט, אזוי שרעקליך דערשלאגען. איך בין געווען פעראינטערעסירט מיט מיין גאנצען וועזען און נשמה, אז די מערדער זאלען ענטדעקט ווערען און דאס פערברעכען זאל נישט בלייבען אונבעשטראפט. איהר געדענקט ה' אינספעקטאר, ווי איך האב אייך געוואלט אין דעם ענין מיטהעלפען. ליידער איז מיר דאס נישט בעשערט געווען. איהר געדענקט הער אינספעקטאר, ווען איהר האט מיך מיטגענומען צו דער רעוויזיע אין „רויטען הויז“, האט אויף מיר א שרעקליכען איינדרוק געמאכט דער אומשטאנד, וואס מיר האבען דארט געפונען דאס בילד פון דער פרוי רובין.

— איך געדענק דאס אויסגעצייכענט, האט דער אינספעקטאר געזאגט. מיר האבען דעריבער נישט געקענט ציהען קיין שום קאנסעקווענצען.

— איך זיכער נישט, איך ווייס נישט, ווי אזוי זיך צו בעהמען צו אזעלכע זאכען, איהר געדענקט, אז איך האב דעמאלט צוגעזאגט, אז איך וועל וועגען דער דאזיגער ענטדעקונג קיינעם נישט דערצעהלען. איך האב אבער נישט געהאלטען קיין וואָרט. דער רושם איז אויף מיר געווען צו שטארק און איך בין נאך דעמזעלבען אוועקגעלאפען צו דער פרוי רובין, איך האב איהר וועגען דעם דערצעהלט, איך בין דאך געווען זיכער, אז זי וועט דעם ענין נעהמען ערנסט, זי וועט זיכען ווי אזוי דאס בילד איהרס קומט דארט אריין. אזוי איז אבער נישט געווען, זי האט מיין ידיעה אויפגענומען גאנץ גלייכגילטיג, אזוי ווי זי וואלט פון לאנג דערפון געוואוסט, איך האב געטראכט, אז אפשר האט איהר שוין דערצעהלט וועגען דעם, ווייל אויב נישט וואלט איך זיך שטארק געוואונדערט. אנשטאט דעם, וואס זי האט זיך געזאלט פערבעהמען מיט דעם דאזיגען ענין, האט זי זיך פערנומען מיט צוויי אנדערע ענינים, וועלכע האבען געהאט א זעהר באהעפטען שייכות צו מיר.

דער אינספעקטאר האט א שמייכעל געגעבען אויף דעם אופן, אז קיינער זאל דאס נישט בעמערקען, ער האט געזאגט אויף הער ווייטערדיגער ערצעהלונג פון מארקוסן, וועלכער האט געווישט דעם שווייס פון זיין שטערן. דאן האט ער ווייטער אנגעהויבען.

— זי האט מיר מיטגעטיילט וועגען צוויי זאכען, וועלכע האבען מיך געמוזט ארויספיהרען פון דער גלייכגילטיגקייט, זי האט מיך בעשולדיגט אין צוויי זאכען. וועלכע איך האב זיך געפיהלט גאנץ אומשולדיג. קודם-כל האט זי מיך זעהר פיינדליך אויפגענומען, זי האט מיך פשוט איבער הערשוועל נישט געלאזען און ווען איך האב דורכאויס פערלאנגט, אז זי זאל מיר זאגען די סיבה פון איהר האנדלונג, האט זי מיך ערשט אריינגעלאזען אין איהר וואוינונג, כדי מיט מיר איבערצורעדען, ס'איז שוין געווען שפעט ביינאכט. ס'איז אפשר געווען נישט אנשטענדיג צו קומען אין אזא שפעטער שעה צו איהר. אבער איך האב דאך געמיינט איהר טובה, (פארטזעצונג קומט).

שיט נישט קיין זאלץ אויף די טראטואַרען!

(2) די שטאָט־פערוואלטונג אין לאָדז האָט זיך געווענדעט צו די פעראיינען פון די ווירטס־לייט, אז מען זאָל אויפמערקזאַם מאַכען אַלע הויזבעזיצער אין לאָדז, אז דאָס שיטען זאלץ אויף די טראָטואַרען כדי אויסצומיידען אומגליקס פאַלען צוליב דער גליטש, איז שעדליך פאר די בוימער, וואָס זענען פערפלאַנצט אויף די טראָטואַרען. פון זאלץ דאַרפען איין די בוימער, וועלכע בעצירען די גאס און גיבען לופט דער בעפעלקערונג.

אַלזאָ, ווירטסלייט, זאָגט אַן אייערע סטרוזשעס, זיי זאָלען נישט שיטען זאלץ אויף די טראָטואַרען.

בריף פון יעקב ראָזענהיים

צום קאָמיטעט ארויסצוגעבען די „משנה חב״ד“ פון ח. י. בונין

דער היגער קאָמיטעט אַרויסצוגעבען „משנה חב״ד“ פון אונזער בן־עיר חיים יצחק בונין איז איצט בערייכערט געוואָרען מיטן אַריינטריט פון איינעם פון די גרעסטע זיילען אין דער אַלוועלטליכער „אגודה“ און דעם פרעזידענט פון דער אָרגאַניזאַציע — ר׳ יעקב ראָזענהיים פון פראַנקפורט. ה׳ ראָזענהיים איז דער שעפער פונם אגודה־געדאַנק און דער אָרגאַניזאַטאָר פון דער ערשטער אגודה׳־שער קאָנפערענץ אין קאַטאָוויץ. זייט דאַן שטעהט ער אָהן איבעררייס בראש פון דער אַלוועלטליכער צענטראַלע.

זייט דער צווייטער כנסיה גדולה האָט זיך זיין אויטאָריטעט געוואַלטיג מונאַנדערגעוואַקסען, און דאַן איז ער בעשאָנקען געוואָרען פאַר זיינע פערדינסטען אויפן פאָרשלאַג פון דער מועצת גדולי התורה מיטן טיטול „מורנו“.

אינם בריף, וואָס ער האָט אָנגעשריבען צום היגען קאָמיטעט, שטרייכט ער אונטער די וויכטיגקייט פון דער אַקציע און דאָס גרויסע אחריות וואָס פאַלט אויף די מיטגלידער, וועלכע דאַרפען מיט אַלע מעגליכקייטען שטרעבען אַדורכצופיהרען זי בשלמות. נאָכמעהר צוליב דעם, וואָס „משנה חבד“ נעמט אַרום דעם „תניא“, וועלכער האָט איהם, ווי ער שרייבט, נישט איינמאָל אָנגערעגט מיטן העכסטען גייסטיגען גענוס.

די אַנשליסונג פונם פרעזידענט פון דער אַלוועלטליכער „אגודת ישראל“ צום קאָמיטעט האָט אין די היגע „אגודה“־קרייזען, און בכלל צווישען די חסידישע ספערען אַרויסגערופען גרויס אינטערעס צו דער אַקציע.

נייע געזעצע

נייע פינאַנץ־אַמטען

לויט אַ פעראָרדנונג פון פינאַנץ־מיניסטער ווערען אין טאָמאַשאָוו, פאַביאַניץ און זדונסקא וואָלאַ געעפענט זעלבסטשטענדיגע פינאַנץ־אַמטען.

בעפרייט פון דער פליכט אויסצוקויפען אַ פאַטענט

אויפ׳ן סמך פון אינדיווידועלע בקשות זענען די פינאַנץ־אַמטען בערעכטיגט צו בעפרייען בעלי מלאכות און פוהרמאַנעס פון דער פליכט אויסצוקויפען פאַטענטען אויפ׳ן יאָהר 1935, אויף וויפיל די דאָזיגע בעלי מלאכות און פוהרמאַנעס אַרבייטען אַליין אָהן געהילפען.

אָפּגעלייגט מיליטער־דינסט פאַר סעמינאַריסטען

דער מיניסטער פאַר מיליטער־ענינים האָט פעראָרדענט אָפּצולייגען דעם טערמין אַריינצוציהען אין אַקטיווען מיליטער־דינסט שילער פון לעהרער־סעמינאַריומס.

ווינבאַלד ס׳האַנדעלט זיך וועגען סעמינאַריסטען פון 4 קורס וועלען זיי אַריינגעצויגען ווערען דעם 1 אָקטאָבער 1935, וואָס שייך דאָס אַריינציהען פון סעמינאַריסטען פון 5 קורס איז דער טערמין אָפּגעלייגט געוואָרען ביז׳ן 1 יולי 1936.

פערגרעסערט די צאָהל בעשעפטיגטע אַרבייטער

די ביזהער־פערפליכטענדע בעשטימונגען וועגען פאַטענטען־קוואַליפיקאַציעס האָבען אויפן סמך פון אַנ׳אויסגעקויפטען פאַטענט 7־טער קאַטעגאָריע דערלויבט צו בעשעפטיגען פון 4 ביז 9 אַרבייטער ביי האַנד־אַרבייט און פון 4 ביז 7 אַרבייטער ביי מאַטאָרען; אויפן סמך פון אַ 6. קאַטעגאָריע — ביז 15 אַרבייטער ביי האַנד־אַרבייט און ביז 10 אַרבייטער ביי מאַטאָרען; אויף אַ פאַטענט 5. קאַט. האָט מען געמעגט בעשעפטיגען ביי האַנד־אַרבייט פון 15 ביז 50 אַרבייטער און ביי מעכאַנישען בעטריב פון 10 ביז 25 אַרבייטער:

לויט׳ן לעצטענס פערעפענטליכטען צירקולאַר פון פינאַנץ־מיניסטער ווערען די אויסגערעכענטע נאָרמען געהעכערט אויף אַזוי פיל, אז אַ פאַטענט 7־טע קאַטעגאָריע וועט דערלאָזען בעשעפטיגען ביי האַנד־אַרבייט ביז 12 אַרבייטער, ביי מעכאַנישע ביז 10 אַרבייטער, אַ פאַטענט 6־טע קאַטעגאָריע — ביי האַנדאַרבייט — 25 אַרבייטער, און ביי מעכאַנישע — 15 אַרבייטער, אַ 5־טע קאַטעגאָריע פאַטענט ביי האַנדאַרבייט ביז 70 אַרבייטער און ביי מעכאַנישען בעטריב ביז 35 אַרבייטער.

די דערמאָהנטע הנחה האָט נישט קיין שייכות צו מיהלען, ברויערייען, מעד און לאַקיר־פאַבריקען, כדאי אויך צו בעמערקען, אז אויף אַ פאַטענט 8־טע קאַטעגאָריע גילט נישט אין דעם פרט קיין שום הנחה, אַזוי, אז אַ פאַטענט פון דער דאָזיגער קאַטעגאָריע מעג מען בעשעפטיגען ביז 4 מענשען, אָהן אונטערשיד, צי ס׳האַנדעלט זיך וועגען האַנדאַרבייט אָדער מעכאַנישען בעטריב.

קאַנדידאַטען אין פרעמדען־לעגיאָן

די פוילישע מאַכט האָט ביזהער פריי און אומזיסט אַרויסגעגעבען יעדען אַנ׳אויסלענדישען פּאַס קיין פראַנקרייך, אויב מ׳האָט ערקלערט, אז מ׳פאָהרט אַהין מיט׳ן ציל אַריינצוטרעטען אין פרעמדען לעגיאָן. פיפיגע פערשוינען האָבען אויסגענוצט די געלעגענהייט דורך אַזאַ אויסרייד צו קומען קיין פראַנקרייך און זענען דאָרט פערבליבען, פערגעסענדיג בכלל אין אָנגעגעבענעם צוועק פון דער רייזע.

איצט האָט דאָס אינערן מיניסטעריום אַרויסגעגעבען אַ פעראָרדנונג צו פערלאַנגען פון אַזעלכע קאַנדידאַטען אַ צייגניש פון סטאַראָסטווא דאָקטאָר וועגען אַבסאָלוטער געזונדהייט, אַ בעווייז וועגען צוגעגרייטקייט אַריינצוטרעטען אין לעגיאָן, אַ בעשטעטיגונג, אז די איבערגעבליבענע משפחה איז מאַטעריעל פערזאָרגט און מ׳דאַרף אויך בעווייזען אז מ׳איז נישט עלטער ווי 40 יאָהר.

אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון קראַוואַטען־שטאָף־פּראָדוצענטען־סעקציע

ביים צענטראַלען סוחרים־פעראיין (פּיעטריקאָווער 10)

אין אייגענעם לאָקאַל (פּיעטריקאָווער 10) איז פאָרגעקומען די יעהרליכע פערזאַמלונג פון די קראַוואַטען־שטאָף־פּראָדוצענטען־סעקציע ביים צענטראַלען סוחרים־פעראיין.

פון דעם אָפּגעגעבענעם בעריכט איז צו זעהען, אז אין דער סעקציע, וואָס עקזיסטירט ערשט 2 יאָהר, זענען אָנגעשלאָסען 90 פּראָצענט פון די קראַוואַטען־שטאָף־פּראָדוצענטען אין לאָדז. די סעקציע ענטוויקעלט אַ לעבהאַפטע טעטיגקייט לטובת די מיטגלידער. די פערוואַלטונג פון דער סעקציע נעמט איצט אונטער שריט אָפּצושטעלען אָדער בעגרענעצען ביז אַ מינימום דעם אויסלענדישען אימפּאָרט פון קראַוואַטען־שטאָף.

אין דער נייער פערוואַלטונג פון דער סעקציע זענען געוועהלט געוואָרען די ה״ה: באַרקאָווסקי — פּרעזעס. גאַפּנער — וויצע־פּרעזעס, גראַנדאָווסקי — קאַסיר. אין דער פערוואַלטונג: גרינבערג, ווײַדענגאַרטען און קאַמינסקי.

גוט מאָרגען!

„מתנות“ צום נייעם יאָהר...

שוין אַ מנהג אַזאַ, צום נייעם יאָהר, גיט מען מתנות. ביז איצט האָבען מיר, יודען, געגעבען „נאָווי ראָטשניק“, דער דאָזאָרצע האָט צוגעשיקט „זשיטשעניעס“ צום נייעם יאָהר, דער נאַכט־סטרוזש האָט געווינשען. דער קאָמיטעטהאַלטער איז געקומען ווינשען. דער בריוו־טרעגער האָט געווינשען. די דינסט האָט געווינשען: אַלע האָבען געווינשען „ז׳ נאָווים ראָקיעם“, און אַלע האָבען מיר געדאַנקט מיט „עפּעס“ אין דער יד אַריין.

איצט איז געקומען אַנ׳אַנדערע צייט: מ׳גיט אונז, יודען, „מתנות“. די ערשטע מתנה האָט מען געגעבען אונזערע סוחרים: מ׳מוז פיהרען ביכער. מיר מוזען ווערען שרייבער, און שרייבען וועלען מיר אַ חוץ: יועקסלען, טשעקען, פאַראַניעס און רעקורסען, וועלען מיר פון נייעם יאָהר אָן מוזען שרייבען אין די ביכער, און שרייבען וועלען מיר גענוי און דייטליך:

— „פלוני בן פלוני, סוחר פון 3־טער קאַטעגאָריע, אַ בעוויבטער, פאָטער פון אַכט דערוואַקסענע טעכטער, שיקעלט אויפן לינקען אויג, הינקט אונטער אויפן לינקען פוס, מיטעל־וואוקס, כמעט אַ געלער, שטעהט מיט אַ ביירעל אויף שייבלערס מאַרק אָט אָ דער „קופּיעץ“ האָט ביי מיר געקויפט דעם דריטען טאָג חנוכה דריי פּאָר גאַטקעס, אַ האַלב טוץ באָזשיכלעך, אַ האַלב שטיקעל „טויועגדער ווידזעווסקע“, געגעבען האָט ער חצי מזומן, חצי „קינדערשע פּאַפּירען“.

אָדער:

„חמשה עשר בשבט האָב איך מיין ווייב געגעבען אַ צעהנערל אויף שבת“.

„ראש חודש טבת האָב איך דעם גבאי פון מיין שטיבעל געגעבען חי גדולים פאַר אַ שישי“.

דאָס אַלץ וועלען מיר שרייבען אין די ביכער און צום סוף יאָהר וועלען מיר מאַכען בילאַנסען א. אַ. וו.

דאָס איז איין „מתנה“.

איצט האָבען אונזערע יודישע האַנדווערקער בעקומען אַ צווייטע „מתנה“: — פון דער לאָדזשער האַנדווערקער־קאַמער!

ביז איצט האָבען די יודישע האַנדווערקער געהאַט אין דער האַנדווערקער־קאַמער אַ יודישען וויצע־דירעקטאָר. איצט האָבען די יודישע לאָדזשער האַנדווערקער בעקומען אַ נייע־יאָהר מתנה. מ׳האָט בעזייטיגט דעם יודישען בעאַמטען און אויף זיין אָרט האָט מען אַנגאַזשירט גאָר אַ טייערע „צאַצקע“ — אַ צווייטע „מתנה“ צום נייעם יאָהר!

הקיצור ביז איצט האָבען מיר געגעבען נייע־יאָהר מתנות: היי־יאָהר האָט מען אונז, יודען, געגעבען „מתנות“...

— אַבי איהר זינדיגט!...

אַב—נעס.

היינט — הנחה און פּאָלקס־פאָרשטעלונג

„דאָס חזנדל“ מיט רעגינאַ צוקער

היינט, מיטוואָך, ווערט אין „ראַזמאַיטאָשטשי“־טעאַטער געגעבען אַ גרויסע הנחה־פאָרשטעלונג. עס ווערט געשפּילט רעגינאַ צוקערס שלאַגער פּיעסע „דאָס חזנדל“ אין וועלכער זי איז קאָנקורענצלאָז.

די דאָזיגע פּיעסע פערמאָגט קאָמיזם און געזאַנגס נומערען.

„דאָס לעבען רופט!“

פון ביל־ביאַלאָצערקאָווסקי אין „ראַזמאַיטאָשטשי“

„דאָס לעבען רופט“! דאָס איז די פּיעסע פון סאָוויעטישען שרייבער ביל־ביעלאָצערקאָווסקי, וועלכער איז איצט דער שלאַגער אין רוסלאַנד ווי אויך אויף אַלע איידאָפּעאישע בינעס.

דאָס טעאַטער „ראַזמאַיטאָשטשי“ גרייט איצט צו אינטענסיוו אונטער דער לייטונג פון משה ליפּמאַן אויסצופיהרען די דאָזיגע פּיעסע.

די סילוועסטער־פאָרשטעלונג אין טעאַטער „ראַזמאַיטאָשטשי“

די סילוועסטער־פאָרשטעלונג אין טעאַטער „ראַזמאַיטאָשטשי“ האָט צוגעצויגען אַ גרויסען עולם. געשפּילט איז געוואָרען די מוזיקאַלישע קאָמעדיע „איציקעל שאַלטיק“ און אַנ׳איינאַקטער „ווער איז דער טאַטע?“ צום סוף האָט דירעקטאָר דור צעלמייסטער בעגריסט דאָס נייע יאָהר און די ליבלינגס־אַרטיסטען פון דער טרופּע האָבען דעם עולם משמח געווען ביז שפּעט ביינאַכט.

DR.
L. Czarnożył

וואוינט יעצט אויף
פּיעטריקאָווער 62 טעל. 224-94
און נעהמט אן פון 9.30 ביז 10.30 פאַרמיטאָג און פון 4-6 נאָכמ.
ספּעצ. האַרץ־קראַנקהייטען

דער כורח פון אַ יונגער „סקל־עפּאָווע“

זי „ציהט“ נישט בלויז קונים, נאָר „ציהט“ אויך אָן דעם אייגענעם שעה
צוליב איהר וואַרפט ער אַוועק דאָס יודישקייט און דאָס ווייב מיט 6 קליינע קינדער

(אַ מעשה פון אַ העריגג־סוחר אויפ׳ן גריבעם מאַרק)

פישעל הערש׳ס העריגג־קרעמעל איז געווען אַ שם דבר ביי אַלע בעלי בית׳טעס פון גרינעם מאַרק. פון אַלע אַרומיגע גאַסען און געסלעך זענען געלאָפען צו פישעל־הערשען דעם העריגג יוד, יודענעס און דאַמען, גויאיטעס און שיקסעס, שטענדיג איז זיין קרעמעל געווען געפּאַקט מיט קונים.

אַ גאַנצען טאָג איז טאַקע געשטאַנען חיה שרה פישעל־הערש׳ס יודענע איינגעבויגען איבער די טינען העריגג און מיט האַלצענע לאַנגע צוואַנגען אַרויסגעצויגען שמאַלצענע אוליקעס, בעת פישעל הערש האָט ווייטער געהאַלטען אין איין וועגען און מעסטען גאַפּט, אייל און אַנדערע שמירכצען.

שווער האָט דאָס פּאָרפאָלק געהאָרעוועט, פּרנסה האָט אָבער זיי נישט געפעהלט, האָבען זיי טאַקע אַזוי אָפּגעלעבט אַ יאָהר 18, געהאַט 6 קינדערלעך, געווען צופרידען און נישט געהאַט קיין איבעריגע טענות צו דער וועלט און צו מענשען.

מיט אַ צייט צוריק פאַלט פישעל־הערשען פּלוצלינג איין צו וואַרפען אַנ׳אויגען אויף חיה שרה׳ן, ער לאָזט זי נישט אויף די אויגען און פערביטערט איהר די יאָהרען און די טעג מיט נאַרישע פּרעטענציעס, הלמאי דאָס קאָפּ־שיטעל איז ביי איהר תמיד צושויבערט, די שערץ איז פערפלעקט און מ׳שפּירט פון איהר פון סמאַראַ־ווידלע די פיגור איז אַ צוקראַטשעטע, איהר לשון פּאַסט זיך אויפ׳ן סטאַוו און בכלל האַלט ער, אז אַ צירונגע און פערצייטישע יודענע דאַרף זיצען אונטערן אויוון און קאַרטאָפעל שיילען אָדער פעדערען שלייסען און נישט שטיין אין אַ קראָם און קונים בעדינען. דערצו איז בעסער געאייגענט אַ יונגע שעהנע סקל־עפּאָווע.

פישעל הערש האָט אַזוי לאַנג געיאָגט און געפּלאָגט חיה שרה׳ן ביז ר׳האָט זי טאַקע פערטריבען פון קראָם און נישט פרעגענדיג ביי קיינעם קיין דעה גלייך אַנגאַזשירט אַ פערקויפערין, עפּעס אַ מויד, אַ ברען פון קראָקע.

פישעל הערש האָט באַלד געוואָרפען אַנ׳אויג אויף דער פאַנגע רוזשע, אַזוי האָט די גאַליציאַנערין געהייסען, — ער האָט זיך אַריינגעלאָזט מיט איהר אין לאַנגע שמועסען, אַרויסגעוויזען איהר צערטליכקייט און בעשאָנקען איהר מיט פערשידענע מתנות. אויך די פאַנגע רוזשע, איז צו פישעל הערשען נישט געבליבען גלייכגילטיג, צווישען דעם בעל הבית מיט דער יונגער סוביעקטין האָט זיך צופּאַקערט אַ פייערדיגע ליבע.

די גאַליציאַנערין האָט פישעל־הערשען אָנגעהויבען צו נעמען אין חדר אַריין און צו מאַכען פון איהם אַ „לייט“, אונטער איהר ווירקונג האָט ער קודם אויסגעטון די קאַפּאָטע מיט׳ן קאַשקעט און אַריינגעקראָכען אין אַ מאַרינאַרקע מיט אַ קאַפּעלוש, שפּעטער האָט זי איהם בעוואויגען די לאַנגע און ברייטע באָרד אַזוי אַרום צוציפּען און אַרומצושערען, אז פון איהר איז קוים געבליבען אַ קמצ׳ל.

האָבענדיג דעם שטף געמאַכט פאַר אַ „דייטש“, האָט ערשט דאַן די פאַנגע רוזשע גענומען מיט איהם זיך בעווייזען אין דער וועלט, פישעל־הערש האָט אינגאַנצען פערגעסען, אז ער איז אַ מאַן פון אַ ווייב און אַ פאָטער פון 6 קינדערלעך, נאַר, ווי אַ יונג בחור׳ל, אַ פרייער פויגעל האָט ער זיך מיט דער פערקויפערין געלאָזט וואוילגיין, יעדען אָוונט האָבען זיי פערבראַכט אין אַנ׳אַנדערען לאָקאַל, נישט וואו נישט ווען זענען זיי זיך אַביסעל פערפאַהרען קיין צאָפּאָט אָדער קיין זאַקאָפּאַנע.

אין די ערשטע צייטען האָט נאָך פישעל הערש אַהיימגעגעבען זיין ווייב מיט׳ן בני בית אויף חיונה. ביסלעכווייז האָט ער דעם געגעבענעם פדיון אויפ׳ן אויסהאַלט פערקלענערט אַזוי ווייט, אז לעצטענס האָט ער שוין אינגאַנצען אויפגעהערט בעזאָרגען די פאַמיליע און ער האָט זיך אויך שוין מעהר נישט אַהיימגעוויזען.

אַזאַ גראַנדע האָט שוין חיה שרה נישט געקאָנט לענגער רוהיג איבערטראָגען, זי האָט זיך אַנימאָל אויפגעהויבען, גענומען דעם האַלב טוץ קינדער אונטערן אָרים און האָט זיך מיט דער גאַנצער קאַפּעלע אַוועקגעלאָזט אין איהר העריגג־געוועלבעל. דאָרט האָט זי פישעל הערשען מיט זיין פּלגש אויפגעשפּילט אַזאַ קאַצען־קאָנצערט, אז אויף זייער בייז־וואָונדער זענען זיך זיכער צוזאַמענגעלאָפען אַ פערטעל שטאָט נייגעריגע מענשען.

דערזעהענדיג, אז די צוגעלייגטע און דערשלאָגענע חיה שרה בעקומט פּלוצלינג אַזאַ חוצפּה, אַז זי טרעפט שוין צו איהם אין קראָם אַריין און מאַכט איהם דאָרט אַ שוואַרץ־שבת, איז פישעל הערש אַוועק אין ראַבינאַט און אַלאַרמירט די דריי דיזשורירענדע רבנים, אז זיי זאָלען איהם גלייך אַרויסגעבען אַ גט, ווייל מיט אַזאַ חצופה קען ער אפילו אַ רגע לענגער נישט וואוינען, אַז נישט וועט ער אַנטלויפען, וואוהין די אויגען וועלען איהם טראָגען און זיין קליפּה וועט בלייבען אַנ׳אייביגע עגונה.

גראָד איז דעם ראַבינאַט־משמש געווען בעקאַנט פישעל הערש׳ס שעהנע מעשים, ער האָט גענומען דעם פּריש געבאַקענעם „דייטש“ און פאַר די אויגען פון אַלע פיל פערזאַמעלטע אינטערעסאַנטען איהם אָרנטליך אויסגעשייגיצט און אַרויסגעשלח געווען פון בית־דין שטוב.

אַרגוס.

אהז בלוט-פערגיסונג איז ארורד די סילוועסטער-נאכט

(2) די סילוועסטער-נאכט איז אין לאדז אדורך אונערווארטעט רוהיג.

בעת איטליך יאהר פערצייכענט די שטאטישע פאגאטאוויע אין דער סילוועסטער-נאכט פארפאלען, איז די „גיכע הילף" אין דער פארלעצטער נאכט ארויסגערופען געווארען נאר צו צוויי געשלעגע.

נעמליך, אין דעם רעסטאראן אויף אנדזשעיא נומ' 28 איז בעת א געשלעג צובלוטיגט געווארען דער 31-יעהריגער וועבער סטאניסלאוו דייכנער (ציגעל-גאס 82). ער האט בעקומען אייניגע וואונדען אין קאפ. די „גיכע הילף" האט איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל אריין. א צווייט געשלעג מיט בלוט פערגיסונג איז געווען אויף אדינצא גאס 67, וואו מאריאן צעכאווסקי האט בעקומען מעסער-וואונדען אין הינטערהלק און אין קאפ.

Dr. med.

R. Zalcwasser

כירורג

ציגעל-גאס 19, טעל. 125-17

נעמט אן פון 1–2 און פון 4–6 נאכמ.

א בריף איז רעדאקציע

ג. ה' רעדאקטאר!

דערלויבט מיר דורך אייער חשובער צייטונג צו פערעפענטליכען פאלגענדע פעסטשטעלונג אין צוזאמענהאנג מיטן פארגעקומענעם פראטעסט-מיטינג פון האנדווערקער.

איך האב נישט פערטרעטען דעם סאציאליסטישען האנדווערקער-פעראיין אויף דעם דערמאנטען מיטינג און בין אויך נישט דער פארזיצער פון דער צענטראלע, וועגען דעם האב איך געמאלדען דעם מיטגליד פון פרעזידיום דעם ה' גלאטמאן, איך האב דארט פערטרעטען מיין אייגענע מיינונג.

מיט דרך-ארץ

י. בערקאוויטש

לאדז, דעם 1 יאנואר 1935

פון פרויען-פערבאנד „וויזא"

היינט אווענד אויף דעם טראדיציאנעלען טעה-אווענד אין יוד. פרויען-פערבאנד „וויזא", וועט דער מיטגליד פון הויפט דירעקטאריום פון ק"ק פון ירושלים, ה' ש. זשוכאוויצקי האלטען א רעפעראט אויף דער טעמא: „דער אידעאל פון ארבייט ביי דער אורשפרינגליכער פרוי". 12

„בערל-שמערל"-טעאטער שפילט היינט איין מאל

דאס „בערל-שמערל"-טעאטער (אין קאפע „אידעאל, פעטריקאווער 48) איז נאך אלץ די אטראקציע פון דעם היינטיגען סעזאן (אין מאנופאקטור למשל איז דאנעגען אינגאנצען קיין סעזאן נישט געוועזען!)

דאס פראגראם גייט אויף פארע און עלעקטרע און אביסעל – אויף לוקס-טארפעדאדיג וא שעה מיט 25 מינוט.

קראנג-קינא CAPITOL

זאוואדזקא 16

היינט פרעזענטירען מיר דעם גיגאנטישען און פרעכטיגען פילם-מייסטערווערק, רעזשי פון Eryk Charell שעפער פון פילם „קאנגרעס טאנצט"

„ציגיינער-מעלאדיעס"

Loretta Joung, Philips Holmes, Charles Boyer

וואונדערבארע ליבעס-פאעמע. — סימפאניע פון ליד, ליבע און טאנץ. ——— אין די הויפט-ראלען:

אויסערן פראגראם: קלאנג-צוגאבע פון P.A.T. און FOX-אקטועליטעטן. אנהויב 12.30, מארגן 4.30, שבת און זונטאג 12.30 דער זאל איז שטארק געהייצט

צו אלע מיינע געעהרטע קונדען!

דרוקעריי בראמבערג

לאדז, צעגעלניאנא 8

איז ערעפענט

אלע-ארט דרוק-ארבייט

ווערט שוין אנגענומען

כריסטע שריפטען

מאדערנע ארנאמענטען

ווערקצייג און אפאראטען

ווי אויך שוויסוגעל גאראנטירט

פיהרט אויס ביליג

די מעכאנישע שלאסעריי

י. רעדער, לאדז,

11-טער ליסטאפאד 11/13 (רוג זאכאדניע)

לעכער

העו'ען אויסגעגזה

ביי ג. נארדמאן

שרודמיעסקא 8.

לעטשניצע

פאר וועגעריש קראנקע

פון דאקטוירים ספעציאליסטען

לאדז, זאוואדזקא 1

טעל. 122-73

טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד.

וועגעריש-קראנקע, מענערשוואכע

און הויט-קראנקהייטען

אנאליזען פון בלוט און אורין

די פערהיטונגס-סטאציע

איז טעטיג א גאנצען מעת לעת

פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל

א בעראטונג 3 זל.

Dr. med. M. TAUBENHAUS

ספעציאליסט

פאר אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען

פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט

זגערזשער 11, טעל. 246-09

נעמט אן פון 4–8 אווענד.

א לאקאל

צו פערדינגען

20 מעטער לאנג, 10 מעטער ברייט, דאפעלט ליכט אין צענטרום שטאט. צו ערפאהרען אין אדמיניסטראציע.

Dr. L. FALK

ספעצ. ארצט פאר הויט- און וועגערישע קראנקהייטען

Nawrot 7, tel. 128-07.

עמפפאנגט פון 10–12 און פון 5–7 נ"מ

ברוך-קראנקע!!!

J. Rapaport

ערשטע און איינציגע ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט אין לאדז. פון דעם אין גאנץ פוילן בעריהמטען ספעציאליסט ארטאפעד דיר. י. ראפאפארט, וועלכער עקזיסטירט 30 יאהר און איז געווארען אנערקענט פון פיל בוואוסטע פראפעסארען.

ברוך-ליידענדע! ספעציעלע ארטאפעדישע גומי-הייל-באנדאזשען-פון מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט בעזייטיגען אהן שום אפעראציע, דיקער שנעל און זיכער מיט דעם נדעסטען ערפאלג, די שווערסטע, גאעהרליכסטע און פערעלטערסטע ליידענדע ברוכען ביי מענער, פרויען און קינדער. — ספעציעלע ארטאפעד הייל-באנדאזשען פאר צו ריקגעקומענע ברוכען נאך אפעראציעס, ווי אויך ספעציעלע אינדיווידועלע צוגעפאסטע ארטאפעד. בויך-באנדאזשען געגען שראפלאזען זיך פון מאגען און קישקעס.

פאר קאליקעס, הויקערס און עלטערע פעהלער פון גוף!

אין מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט ווערען אויסגעפערטיגט די הייל-פארמע און פון פיל פראפעסארען אנערקענטע מעטאדע ספעצ. ארטאפעד. הייל-גארסעטען פאר פערקרימונג פון רוקען-ביין (Skrzywienie Kręgosłupa), ביין-שווינדזוכט, ליימונגען, פערקרימטע פיס ביי קינדער און ערוואקסענע קינסטליכע הענד (פראטעזען) און פיס, ווי אויך די פראקטישטע ארטאפעדישע אפאראטען פאר שמערצליכע פלאטפוס לויט גיפס-מאדעל.

אכטונג! אלע קראנקע אין מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט, ווערען נאר פון מיר פערזענליך בעהאנדעלט.

30 יעהריגע פראקטיקע. פולע גאראנטיע!

ערמעסיגטע פרייזען! עמפפאנגט טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אוו.

עס ווערען אויך אנגענומען מיטגלידער פון אובעזפ. ספאל. (קאסא-כאריך).

ערשטע און איינציגע ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט אין לאדז

Spec. Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped.

פון לעמבערג

Łódź, Wólczańska 10, front, parter, tel. 221-77.

הערצליכען דאנק

איך מאך עפענטליך בעקאנט, אז דער ה' דיר. י. ראפאפארט, וואוינהאפט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10, דער בעריהמטער ארטאפעדישער ספעציאליסט האט אין א קורצער צייט מיך בעפרייט, אדאנק זיין הייל-ארטאפעדישען באנדאזש פון רופטור, וואס איז ענטשטאנען נאך אן אפעראציע. איך בין גענצליך אויסקורירט פון רופטור.

(—) Leokadja Herkt

Łódź, Nowe Chojny), ul. Miła 7.

דער בעקאנטער און לאנגיעהריג פראקטיצירטער

פעלדשער

י. בארנשטיין

נעמט אן אין גאבינעט

ניי-זאזשעווסקא 19, טעל. 229-46

Dr.

S. Kantor

ספעציאליסט פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען (סיפילי און טריפער), היילט מענער-שוואכע

פיעטריקאווער 90 טעל. 129-45

נעמט אן פון 8–2 נאכמ. און פון 4–9 אוו., זונטאג און יום-טוב פון 8–2 נאכמ

פאר אונבעמיטעלטע – לעטשניצע-פרייזען

Dr. med. Niewiażski

ספעציאליסט פאר סיפילים, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע

אנדזשעיא, 5 טעל. 159-40

פראנט, 1-טער שטאק.

נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.

זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמיטאג

בעזונדערער ווארטע - זאל פאר פרויען.

Dr. HELLER

ספעצ. פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע

8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89

נעמט אן פון 8–11 און פון 4–8 אוונט

זונטאג פון 11–2 מיטאג.

פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.

אונבעמיטעלטע – לעטשניצע-פרייזן

Dr. med.

ROZENHAUZ-EDELISTOWA

ספעציאל-ארצט פאר קינדער-קראנקהייטן

וואוינט איצט פאלודניאווא 6

טעל. 110-49

נעהמט אן פון 8 – 9 פריה

און פון 4– 6 נאכמיטאג.

שייטלען

מיט פאריזער שרינדען

ווי אויך פערטיגע שייטלען ווערען ערשטקלאסיג און רעיעל אויסגעארבייט

צו ביליגע פרייזען

ביי קערש, סטווראווא 15

Dr. med.

Z. DATYNER

אוראלאג

ספעצ. פאר נירען, בלאז און אורין-קראנקהייטען

ZACHODNIA 59a, tel. 148-95

נעהמט אן פון 2–3 און פון 6–8 אוו.

קליינע אנאנסען

1 זלאטי

אנאנס ביז 15 ווערטער

פרייע פאסטענס

ס'ווערען געזוכט אגענטען (קאס) הויזירער צו א גאנגבאר ארטיקעל. גרויסע פערדינסט-מעגליכקייטען. טעגליך פון 4–7 אוו. 11 Listopada 32, m. 27 9699

ס'ווערט געזוכט א שיק-יונגעל אין געוועלב ראזענצווייג, פאמארסקא 6. 5612

לאקאלען

פון זאפארט אוועקצוגעבען א צימער און קיך 11. ליסטאפאדא 29, וו. 32. 5614

צו פערמיטען פון זאפארט א געוועלב צוזאמען מיט א שטוב און קיך, און 5 צימער און קיך מיט אלע בעקוועהמליכקייטען (פריש רעמאנטירט) ווי אויך 4 צימער און קיך מיט אלע בעקוועהמליכקייטען, זונען-זייט, ביליג דירה-געלד. נארוטאוויטשא 24, ביים אדמיניסטראטאר.

פערשידענעס

ס'איז געגנב'עט געווארען דעם 1. יאנואר, 8 אווענד פון מיין וואוינונג נארוטאוויטשא 21, א פאקענער זשאקעט און א מענסקע פאלטען. געגען בעלוינונג ווערט געבעטען אבצוברענגען די גנבה צו פרענקעל, נארוטאוויטשא 21. 6199 דיסקרעציע געזיכערט.

Lekcje hebrajskiego i angielskiego. Postępy gwarantowane. Ceny przystępne. Narutowicza 11 m. 4, front. Zgłoszenia 5–6 popoł.

קלעפסידרעס

צו זעהר ביליגע פרייזען

נעהמט אן די דרוקעריי פון

„נייעם פאלקסבלאט"

די קלעפסידרעס ווערען אין משך פון 1 שעה אויסגעפערטיגט און פונאנדערגעקלעבט איבער שטאט.

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה

פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב-יו"ט—24 גר. אין דער זייט שפאלטען

אין טעקסט—40 . . . . —60 4

נאכ'ן טעקסט—12 . . . . —18 . . . .

מיטער דער שטאנד 50 פראצ. טייערער, אויפלאגע 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

נעקראלאגען—20 גר. א מ/מ (אין דער זייט, שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גר.

אבאנאמענטס-פרייז:

אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען א היים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא—1 דאל.

מעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדריקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס

פאר'ן אינהאלט און שפר מין פון די אנאנסען איז דער פערלאג ניט פעראנטווארטליך. די אדמיני. איז אפען בייטאג און ביינאכט

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.